Government of Odisha

ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

୨୦୨୪-୨୫

ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

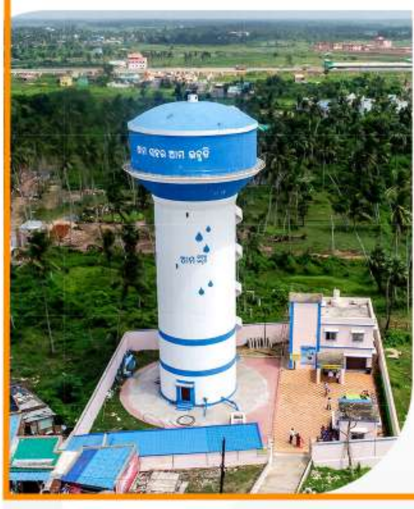

State level Celebration of “Local Self Government Day” in the august presence of Hon'ble Chief Minister, Odisha, Shri Mohan Charan Majhi

Hon'ble Chief Minister, Odisha, Shri Mohan Charan Majhi Inaugurated the Ekamra Utsav

Hon'ble Prime Minister Shri Narenda Modi interacted with the Pradhan Mantri Awas Yojana (Urban) beneficiaries at Gadakana, Bhubaneswar.

Review meeting on various programmes of the Housing and Urban Development Department at Lok Seba Bhavan by Hon'ble Chief Minister, Odisha, Shri Mohan Charan Majhi

Bhubaneswar adjudged as the 'City with the Best Public Transport system' in the country at 17th Urban Mobility India (UMI) Conference and Expo,2024.

Hon'ble Chief Minister, Odisha Shri Mohan Charan Majhi launched the 'Odisha Yatri' app on National Road Safety Awareness Campaign.

This Republic Day 2025, unveiled the vision of a prosperous future from heritage to development through Urban Mobility for Viksit Odisha.

Hon'ble Chief Minister, Odisha Shri Mohan Charan Majhi Flagged off hop-on-hop off bus service under Capital Region Urban Transport.

ସୂଚୀପତ୍ର

୧. ଉପକ୍ରମଣିକା

୨. ସାଙ୍ଗଠନିକ ରୂପରେଖ (Organogram) ପୃଷ୍ଠା ୧-୩

୩. ଅଧ୍ୟାୟ - ୧ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳଯୋଗାଣ ପୃଷ୍ଠା ୪-୭

(କ)୨୪ X ୭ ଜଳ ଯୋଗାଣ

(ଖ)ବସୁଧା (ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ ଆସ୍ୟୁର୍ଡ ଡ୍ରିଙ୍କିଙ୍ଗ ୱାଟର ଟୁ ଅଲ୍ ହାବିଟେସନ)

(ଗ) ଅମୃତ ୨.୦ (ଅଟଳ ମିଶନ ଫର ରିଜୁଭିନେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫରମେସନ୍)

୪. ଅଧ୍ୟାୟ - ୨ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିମଳ ପୃଷ୍ଠା ୮-୧୪

(କ)ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ

(ଖ) ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ପରିଚାଳନା (Used Water Management)

(ଗ) ମଳ ପଙ୍କ ଓ ସେପ୍ଟଜ୍ ପରିଚାଳନା (FSSM)

(ଘ) ଗରିମା

୫. ଅଧ୍ୟାୟ - ୩ : ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପୃଷ୍ଠା ୧୫-୧୮

(କ) ଉନ୍ନତି

(ଖ) ଜଳାଶୟ ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର (Water Body Rejuvenation)

(ଗ) ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି (OUIDF)

(ଘ) ସ୍ମାର୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍ ଲାଇଟ୍

(ଙ) ଜାତୀୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜୀବିକା ମିଶନ୍ (NULM-National Urban Livelihood Mission)

(ଚ) ମୁକ୍ତା (ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କର୍ମ ତତ୍ପର ଅଭିଯାନ)

(ଛ) ଜାଗା ମିଶନ୍

୬. ଅଧ୍ୟାୟ - ୪ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିବହନ ପୃଷ୍ଠା ୧୯-୨୧

(କ) କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ରିଜିଅନ୍ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ (CRUT)

(ଖ)ଭୁବନେଶ୍ୱର ମେଟ୍ରୋ ରେଳ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ୍ (BMRCL)

୭. ଅଧ୍ୟାୟ - ୫ : ନଗର ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ପୃଷ୍ଠା ୨୨-୨୩

(କ)ରୁରାଲ ଅର୍ବାନ ଟ୍ରାନଜିସନ୍

(ଖ)ସହଜ ଜୀବନଧାରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ

୮. ଅଧ୍ୟାୟ - ୬ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପୃଷ୍ଠା ୨୪-୨୫

(କ)ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସଗୃହ ମିଶନ୍ (ଓ.ୟୁ.ଏଚ୍.ଏମ୍)

(ଖ)ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ପି.ଏମ୍.ଏ.ୱାଇ)

୯. ଅଧ୍ୟାୟ - ୭ ବଜେଟ୍ (ଆୟ ବ୍ୟୟ ଅଟ୍ଟକଳ) ପୃଷ୍ଠା ୨୭-୨୯

୧୦. ଅଧ୍ୟାୟ - ୮ ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆ ଯୋଗଦାନ ପୃଷ୍ଠା ୩୦

ଉପକ୍ରମଣିକା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ, ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିବା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ନିରନ୍ତର ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ସର୍ବାଗ୍ରେ ରହିଛି । ରାଜ୍ୟର ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ଜରିଆରେ ଉନ୍ନୟନର ସମନ୍ୱୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ, ବିଭାଗ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକଙ୍କୁ ସେବା ଯୋଗାଇବା ସହ ସ୍ପନ୍ଦନଶୀଳ, ସମାନତା ଭରା ତଥା ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପନ୍ନ ସହର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ।

ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ, ବିଭାଗ, ସୁଲଭ ବାସଗୃହ, ସୁରକ୍ଷିତ ପାନୀୟ ଜଳ, ପରିମଳ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା, ସ୍ୱେରେଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପେଭର ବ୍ଲକ୍ ରାସ୍ତା ଏବଂ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ ସମେତ ସୁଦକ୍ଷ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ନାଗରିକ ସେବା ପ୍ରଦାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ । ଭିତ୍ତିଭୂମି ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଜୀବିକା ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରି, ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହକୁ ସଶକ୍ତ କରି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ବିକାଶ ଯାତ୍ରାରେ ସାମିଲ କରି ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ ।

ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ସହଭାଗିତା ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ, ବିଭାଗ ଗୋଷ୍ଠୀ ଚାଳିତ ମଡେଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ, ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରଗତିରେ ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗଙ୍କୁ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ । ଏହି ସହଯୋଗୀ ପଦ୍ଧତି ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ବିକଶିତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଲାଭ ପାଆନ୍ତୁ ।

ଏହାର ପ୍ରୟାସକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ, ବିଭାଗ ୨୫ ରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ ଏବଂ ତିନୋଟି ସମନ୍ୱିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଯଥା ପୌର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ନଗର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଏବଂ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ବା ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସଗୃହ ମିଶନ (OUHM) କୁ ସନ୍ନିବିଷ୍ଟ କରିଛି । ଏହି ବିଭାଗକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (SUDA), ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଗୃହନିର୍ମାଣ ବୋର୍ଡ (OSHB), ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ସଂଗଠନ (PHEO), ଜଳ ନିଗମ (WATCO), ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି (OUIDF), ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ସ୍ୱେରେଜ ବୋର୍ଡ (OWSSB), ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଏକାଡେମୀ (OUA) ସମେତ ପ୍ରମୁଖ ଅର୍ଦ୍ଧ ସରକାରୀ ସଂଗ-ଠନଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ୧୧୫ ପୌର ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ୫ଟି ମହାନଗର ନିଗମ, ୪୮ଟି ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ୬୨ଟି ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏକତ୍ର, ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ସହରାଞ୍ଚଳର ସୁବିଧାମାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀବନ ଧାରଣର ମାନ ବଜାୟ ରଖନ୍ତି ।

ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକରଣ, ସମାନତା ଏବଂ ନିରନ୍ତର ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ପ୍ରଗତିର ଇଞ୍ଜିନରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ସୁଦୃଢ଼ ରହିଛି ।

ORGANOGRAM

ORGANIZATIONAL CHART AND OVERVIEW OF THE HOUSING AND URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT.

H & UD Department

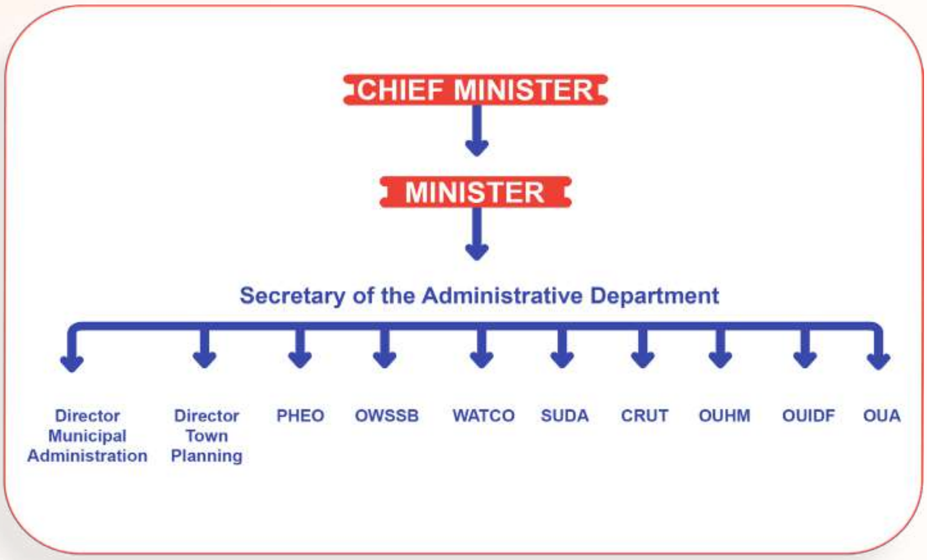

Directorate of Municipal Administration

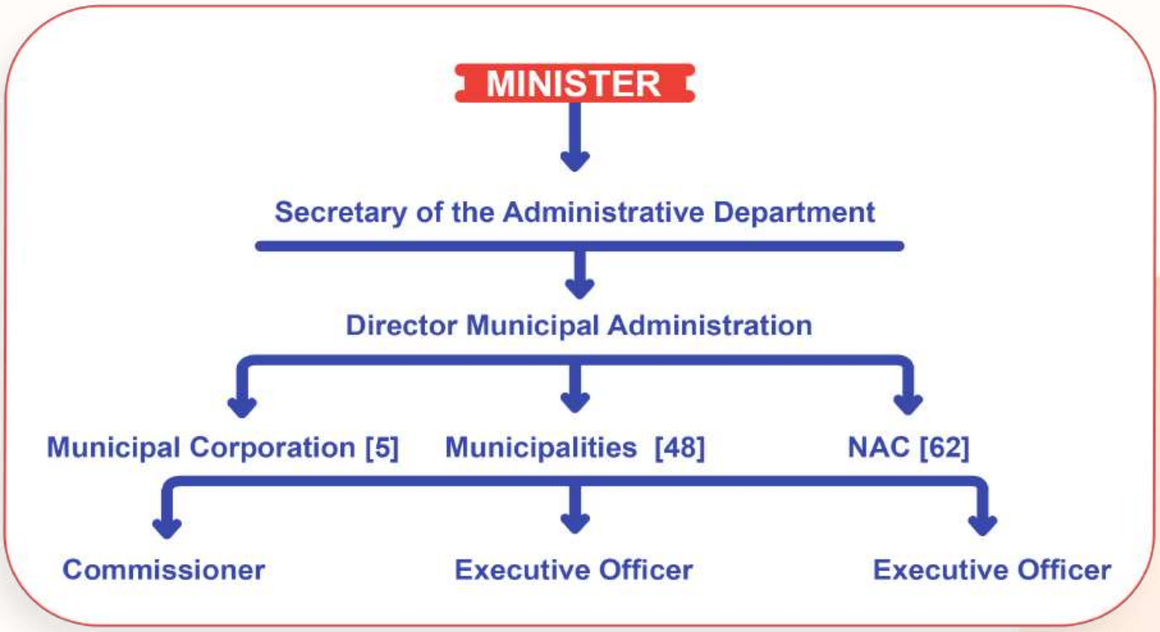

Director Town Planning

PHEO and WATCO

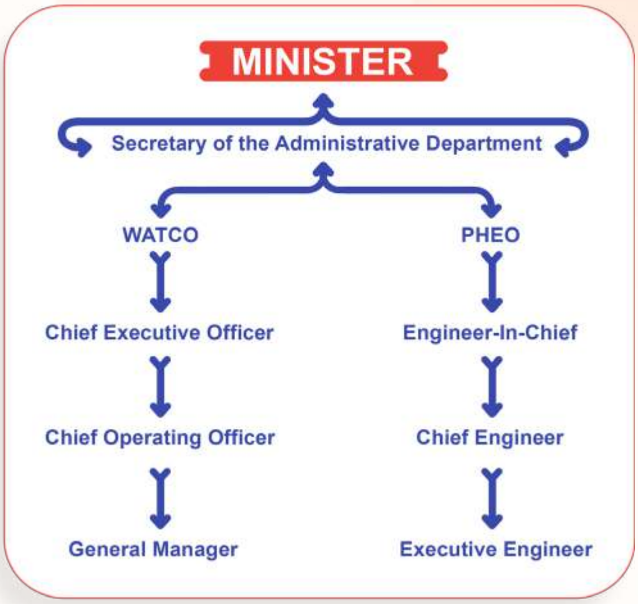

Odisha Urban Housing Mission (OUHM)

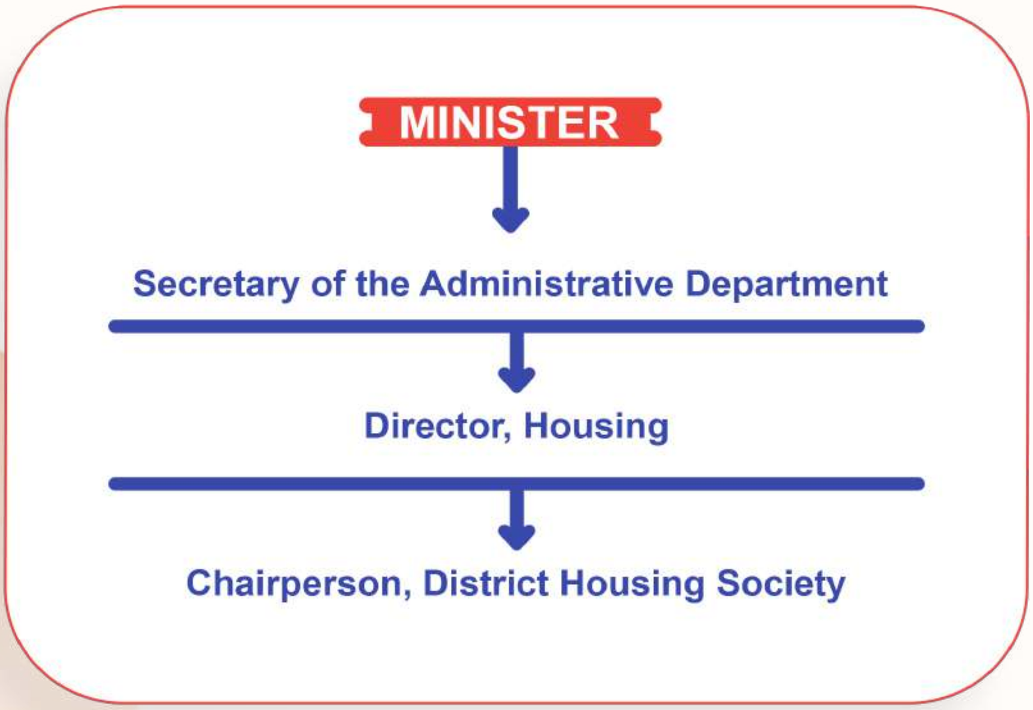

State Urban Development Agency (SUDA)

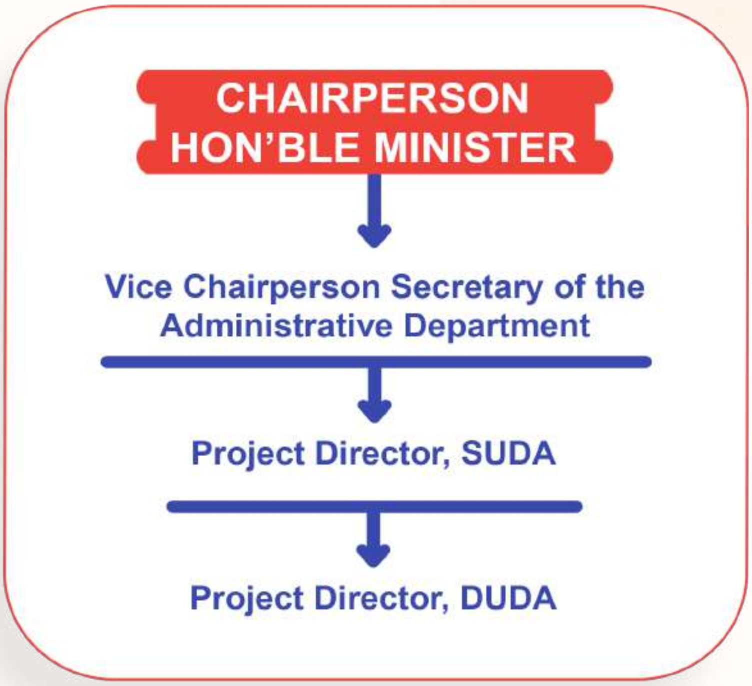

CRUT & BMRC Limited

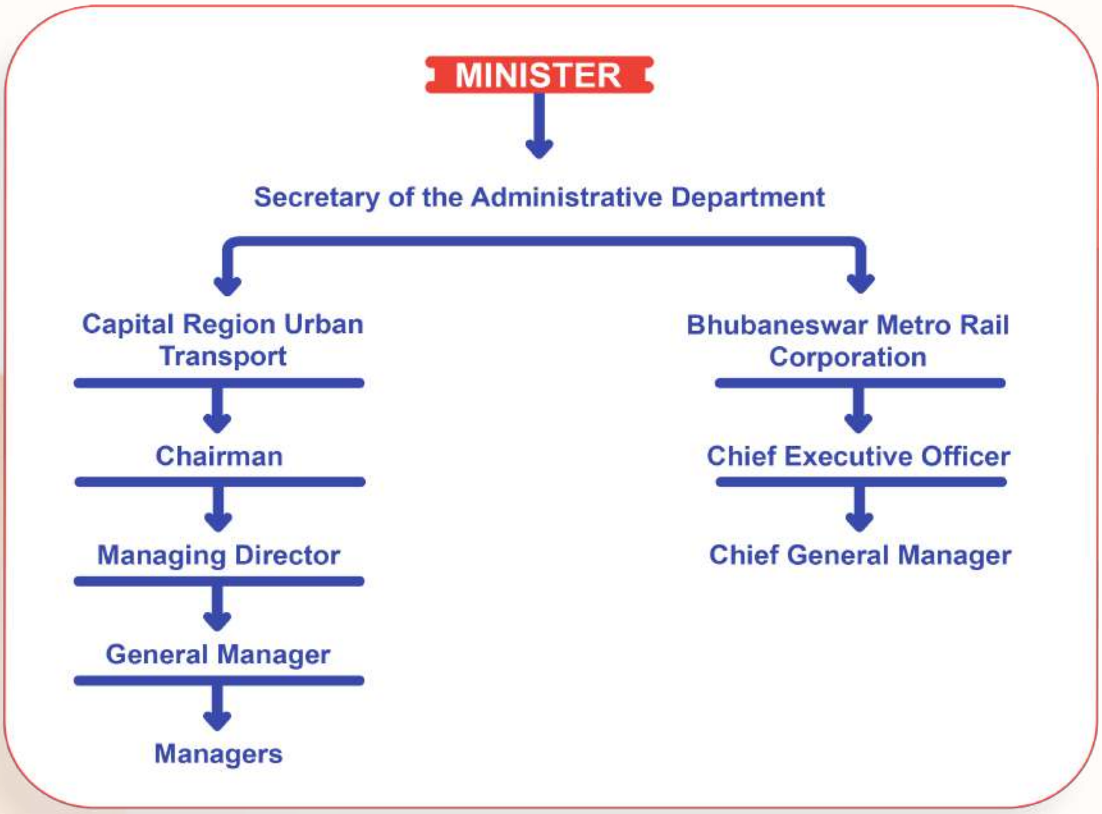

ଅଧ୍ୟାୟ - ୧: ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳଯୋଗାଣ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ପ୍ରାୟ ୭୦ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ସମଗ୍ର ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ। ଏହି ମହତ୍ୱାକାଂକ୍ଷୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟାପକ ରଣନୀତି ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି ଯେଉଁଥିରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ନିବେଶ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମନ୍ୱୟ, ସଂସ୍ଥାଗତ ସଂସ୍କାର, ସ୍ମାର୍ଟ ଜଳ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ସାମୁଦାୟିକ ସହଭାଗିତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

24x7 Drink from Tap – Ensuring round-the-clock safe drinking water supply through regular maintenance.

ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ଏହାର ବିତରଣକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆର୍ଥିକ ନିବେଶ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିବାର ସମୂହଙ୍କ ପାଇଁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ନିବେଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ସହିତ, ସରକାର ବସୁଧା, ଅମୃତ ୨.୦ ଏବଂ ୨୪ x ୭ ଜଳ ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭଳି ବହୁବିଧ ଯୋଜନାକୁ ହାତକୁ ନେଇଛନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରି, ରାଜ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରୟାସକୁ ସୁଗମ କରିପାରିବ ଏବଂ ଦ୍ରୁତ ତଥା ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ଫଳାଫଳ ହାସଲ କରିପାରିବ ।

Elevated Storage Reservoir – Strengthening water supply infrastructure for uninterrupted service.

ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନଗତ ସଂସ୍କାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରଣାଳୀର ପରିଚାଳନାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପଦକ୍ଷେପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଲୋକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରତି ତ୍ୱରିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି । ଏହା ସାଙ୍ଗରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସ୍ମାର୍ଟ ଜଳ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । Non-revenue water ପରିମାଣକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଦକ୍ଷତାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ Real Time Water Monitoring ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବଳର ଉତ୍ତମ ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ କ୍ଷତିକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହି ପ୍ରୟାସ ଅଧୀନରେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ସହଭାଗିତା ଏକ ମୂଳଦୁଆ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ଜଳ ଯୋଗାଣ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବଣ୍ଟନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଜଳ ଉପଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମାନତା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛି । ଏହି ସହଭାଗିତା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଲିକାନା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱର ଭାବନାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି, ଯାହା ଦୀର୍ଘକାଳ ନିମନ୍ତେ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସହାୟକ ହେଉଛି ।

୨୦୨୪-୨୫ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ, ମୋଟ ୧୧୨ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବିସ୍ତୃତ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସମଗ୍ର ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତାର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଅଭିହିତ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଦିବସରେ, ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ :

(କ) ଭବାନୀପାଟଣାରେ ଅମୃତ ୨.୦ ଅଧୀନରେ ୮୨,୦୦୦ ଲୋକଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଆନୁମାନିକ-ମୂଲ୍ୟ: ୮୧.୪୦ କୋଟି ଟଙ୍କା) ପାଇଁ ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । (ଖ) ୨ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ୩୦ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଆନୁମାନିକ -ମୂଲ୍ୟ: ୨୧୭ କୋଟି ଟଙ୍କା) ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ୩ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ଲାଭ ମିଳିବ ।

ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଦିବସରେ, ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ :

(କ) ୭୪୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ୪୩ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ (ବସୁଧା ଅଧୀନରେ ୧୬ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଅମୃତ ୨.୦ ଅଧୀନରେ ୨୭ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ) ପାଇଁ ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ୨୭ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ୧୫.୭ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ଲାଭ ମିଳିବ । (ଖ) ୩୩ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ (ବସୁଧା ଅଧୀନରେ ୧୫ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଅମୃତ ୨.୦ ଅଧୀନରେ ୧୮ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ) ଉଦଘାଟନ କରିଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ୱାରା ୨୬୧ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ୧୬ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାର ୩.୫ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ଲାଭ ମିଳିବ ।

୨୪ X ୭ ଜଳ ଯୋଗାଣ :

୨୪ X ୭ ଜଳ ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରକୁ ଟ୍ୟାପ୍ ଯୋଗେ ସିଧାସଳଖ ନିରନ୍ତର, ବିଶୋଧିତ ପାଣି ଯୋଗାଇବା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇଥାଏ, ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନଦଣ୍ଡ ପାଳନ କରିଥାଏ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ଓ ଏହାର ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବଳର ସୁଦକ୍ଷ ଉପଯୋଗ ପୂର୍ବକ ସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ ।

ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ୨୦୨୪-୨୫ ମଧ୍ୟରେ, ରାଜ୍ୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଗତି ହାସଲ ହୋଇଛି । ମୋଟ ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ,୧୧୪ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ୧୦୦% ସାର୍ବଜନୀନ ଜଳ ଯୋଗାଣ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି , ଏବଂ ୧୧ ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ଏବେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ 'Drink from Tap' ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ପୁରୀ, ନିମାପଡ଼ା, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗୋପାଳପୁର, ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ରାଇରଙ୍ଗପୁର, ଚମ୍ପୁଆ, ହିଞ୍ଜିଳିକାଟୁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଏବଂ ଆନନ୍ଦପୁର ସମେତ ପ୍ରମୁଖ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିରନ୍ତର ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ସଫଳତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ସହିତ, ୧୩ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ଚାଲିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଅଗ୍ରଗତି କରୁଛି, ୩୮୮ଟି District Metered Areas (DMA) ମଧ୍ୟରୁ ୩୦୮ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ୨୪ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଛି । DMA ଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ଜଳ ବଣ୍ଟନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା, କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ସାମଗ୍ରିକ ଜଳ ପରିଚାଳନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସହ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ଦକ୍ଷ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରୁଛନ୍ତି ।

ବସୁଧା -(ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ ଆସ୍ୟୁର୍ଡ ଡ୍ରିଙ୍କିଙ୍ଗ ୱାଟର ଟୁ ଅଲ୍ ହାବିଟେସନ)

Jalasathi Outreach – Door-to-door visits by Jalasathis to ensure equitable water distribution.

ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ 'Water for all' ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାର୍ବଜନୀନ କଭରେଜ୍, ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ 'ବସୁଧା' ଯୋଜନା ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ବସୁଧା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ୨୦ ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୭ ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ବସ୍ତି ସମେତ ପୌର ସଂସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବସତି ସମୂହକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାନୀୟ ଜଳର ସାର୍ବଜନୀନତା ଉପଲବ୍ଧ କରାଉଥିବା ଏହା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆହ୍ୱାନ ଗୁଡିକ ହେଲା (କ) ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ସମେତ ସମସ୍ତ ପରିବାରକୁ ସମାନତା ଭିତ୍ତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜଳ ଯୋଗାଣ (ଖ) ରାଜସ୍ୱ ବହିର୍ଭୂତ ଜଳ (NRW) ହ୍ରାସ, ଲିକେଜ୍ ଏବଂ ଅନଧିକୃତ ସଂଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଳ କ୍ଷତିକୁ ହ୍ରାସ କରି ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି (ଗ) ଜଳ ଗୁଣବତ୍ତା ତଦାରଖ, ନିରାପଦ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (ଘ) ସ୍ଥାୟୀ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ନିରନ୍ତର ଭିତ୍ତିଭୂମି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆଦି ।

୨୦୨୪ ପାଇଁ ବସୁଧା ଅଧୀନରେ ୫୧୧.୪୮ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ମୋଟ ୧୫୪ ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ଅପହଞ୍ଚ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶେଷ ମାଇଲ ସଂଯୋଗୀକରଣ ଅର୍ଥାତ ନୂତନ ଭାବରେ ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ପହଞ୍ଚିବା, ସହରାଞ୍ଚଳ ବସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ତଥା ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପଦକ୍ଷେପ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରଖିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି । ୧୫୪ ପ୍ରକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ୭୦ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରହିଛି ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଜରିଆରେ, ଏକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୭୦ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ, ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ହଟସ୍ପଟ୍ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସାରା ବିଭିନ୍ନ ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଜଳ ପହଞ୍ଚକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରୁଛି ସେସବୁକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅମୃତ ୨.୦ :

ଅଟଳ ମିଶନ ଫର ରିଜୁଭିନେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫରମେସନ୍

Expanding Water Infrastructure – Enhancing urban water supply networks for improved service.

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୧ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୨୧ ରେ ଅମୃତ ୨.୦ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପଦକ୍ଷେପର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ସ୍ୱେରେଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଜଳାଶୟର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ଯେଉଁଥିରେ ଘରୋଇ ସଂଯୋଗ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, ସହରାଞ୍ଚଳ ଜଳାଶୟର ପୁନରୁଦ୍ଧାର, ସ୍ଥାୟୀ ପରିଚାଳନା ଓ ଗୋଷ୍ଠୀର ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏବଂ ଅଭିନବତ୍ୱକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅଗ୍ରଗତି (୨୦୨୪-୨୫):

- ୮୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ମୋଟ ୪୬୮ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଯେପରିକି ୨୦୯ଟି ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ, ୧୩୭ଟି ଜଳାଶୟର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରକଳ୍ପ, ୩୯୫୧.୧୧ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ୧୨୦ଟି ଅମୃତ ମିତ୍ର ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି ।

- ୮୬ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ (୫୯ଟି ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ୨୭ଟି ଜଳାଶୟର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରକଳ୍ପ ସମେତ) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ।

- ୨୨୯ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏବଂ ବାକି ୧୫୩ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଟେଣ୍ଡର ଏବଂ ଡିପିଆର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି ।

#	SWAPTranche	No. of ULBs	Total Projects	Project Cost (In Cr)
1	SWAP I	31	67	1496.46
2	SPECIAL SWAP	9	15	47.79
3	SWAP II	27	57	1286.93
4	SWAP III	59	209	1109.78
5	AMRUT MITRA	10	120	10.17
	Total	85 ULBs (excluding repeated ULBs)	468	3951.11

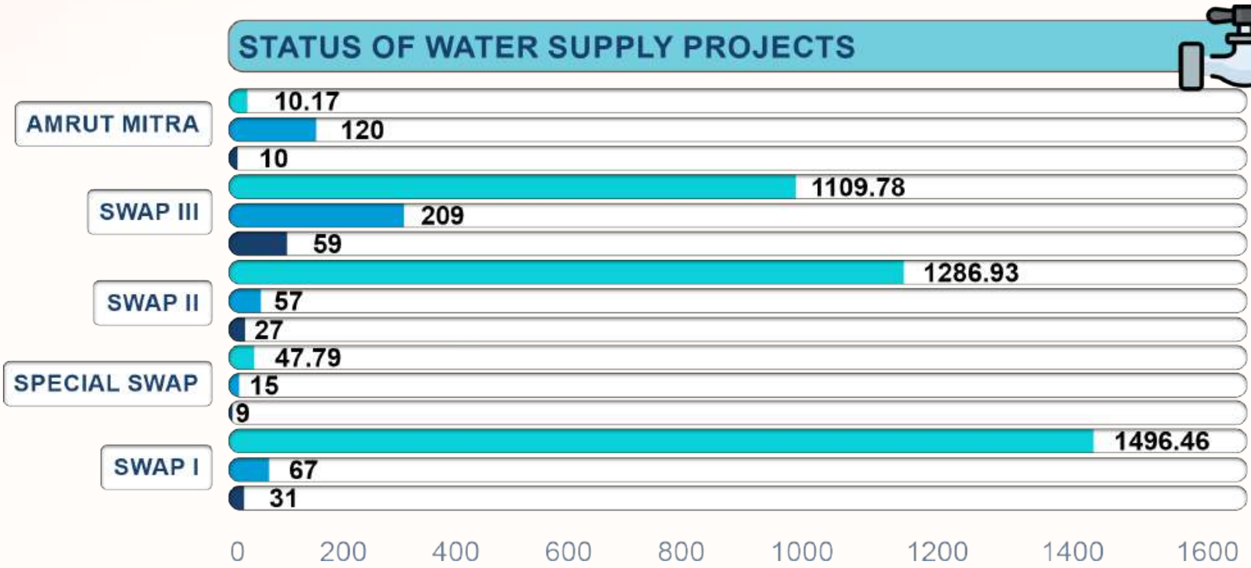

Strengthening Water Supply Systems – Upgrading infrastructure to ensure sustainable water management.

ଅଧ୍ୟାୟ - ୨ : ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିମଳ

Sanitation & Waste Management FSSM in Action – Core sanitation workers managing faecal sludge & septage efficiently.

ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିମଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସାମଗ୍ରିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି: ସହରଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନଧାରଣକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକୁ 'ଆବର୍ଜନା ମୁକ୍ତ' କରିବା ଏବଂ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ଉନ୍ନତ କରିବା ଆଦି :

(କ) ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବର୍ଜନା ପରିଚାଳନା

(ଖ) '୩R' (ନବୀକରଣ, ହ୍ରାସ, ପୁନଃବ୍ୟବହାର) ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ

(ଗ) ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଭାବେ ପରିଣତ କରିବା, ଆଦି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ପ୍ରୟାସ ପ୍ରଭାବୀ ପରିଣାମ ଆଣିଛି । ସ୍ୱଚ୍ଛ ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ ଆମର ଜାତୀୟ ସ୍ଥାନ ୨୦୧୯ ରେ ୧୭ ତମ ସ୍ଥାନରୁ ୨୦୨୨ ରେ ୯ମ ସ୍ଥାନକୁ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ପାରିଛି ଏବଂ ୨୦୨୩ ରେ ଅଭୂତପର୍ବ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଏହି ସଫଳତା ଉତ୍ତମ ପରିମଳ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆମର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ :

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ୧୫୦ତମ ଜନ୍ମବାର୍ଷିକୀରେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ସ୍ୱରୂପ ସାରା ଦେଶରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପରିମଳ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ (ସହରାଞ୍ଚଳ) ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ସଫଳତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ, ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ (ସହରାଞ୍ଚଳ) ୨.୦, ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ୧ ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୨୧ ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିମଳ, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ କଠିନ ଏବଂ ତରଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଢାଞ୍ଚା ନିର୍ମାଣ କରିବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଚରଣଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା । ଏହି ମିଶନରେ ଏକ ସାମଗ୍ରିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯେଉଁଥିରେ ଶୌଚାଳୟ ନିର୍ମାଣ, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଆବର୍ଜନା ପରିଚାଳନା, ଆଚରଣଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ପରିମଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

୨୦୨୪-୨୫ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ (ସହରୀ) ୨.୦ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା (SWM) ପାଇଁ ଏକ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରି ବୈଭବ କେନ୍ଦ୍ର (MCC) ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସୁବିଧା (MRF) ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଓଦା ଏବଂ ଶୁଖିଲା ଆବର୍ଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ, ଯାହା ରାଜ୍ୟର ସାମଗ୍ରିକ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ବହୁଳ ଅବଦାନ ଦେଇଥାଏ । ଚଳିତ ବର୍ଷ, ୫,୫୬୩ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଘରୋଇ ପାଇଖାନା (IHL) ନିର୍ମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି, ଯାହା ମୋଟ ସଂଖ୍ୟାକୁ ୧,୬୫,୨୯୯ ରେ ପହଞ୍ଚାଇଛି ।

SANITATION

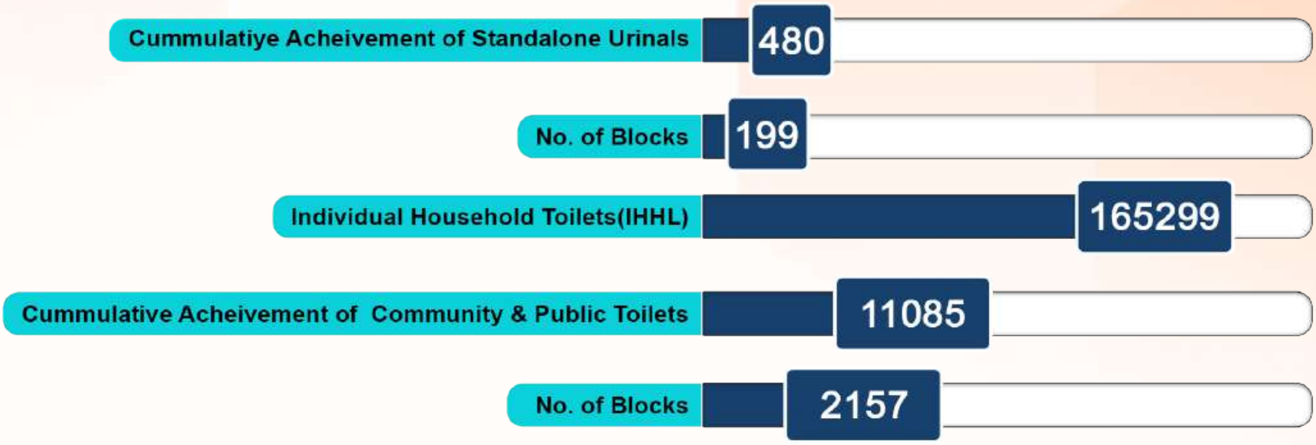

Women in Sanitation – Self-Help Groups leading cesspool maintenance efforts.

ଏହା ସହିତ, ୨୦୬ଟି ବ୍ଲକ (୩୯୫ଟି Toilet Seat) ସାମୁଦାୟିକ ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ଶୌଚାଳୟ ଏବଂ ୪୫ ଟି ବ୍ଲକ (୯୯ଟି Toilet Seat) ରେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାଲୋନ ପରିସ୍ରାଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ ୨୧୫୭ଟି ଶୌଚାଳୟ ବ୍ଲକ (୧୧,୦୮୫ଟି ଆସନ) ଏବଂ ୧୯୯ ଟି ପରିସ୍ରାଗାର ବ୍ଲକ (୪୮୦ଟି ଆସନ) କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ରାଜ୍ୟର ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ପରିମଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଏହି ବିକାଶଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି ।

ରାଜ୍ୟର ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ, ଗୋଟିଏ ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ 'ୱାଟର ପ୍ଲସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ , ୩୩ଟିକୁ ବାହ୍ୟ ମଳତ୍ୟାଗ ମୁକ୍ତ ODF++ ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି । ୧୮ଟିକୁ ବାହ୍ୟ ମଳତ୍ୟାଗ ମୁକ୍ତ ODF+ ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ବାକି ୬୨ଟିକୁ ODF ମାନ୍ୟତା ମିଳିଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ ଏବଂ ଚିକିଟି ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ୩-ଷ୍ଟାର ଆବର୍ଜନାମୁକ୍ତ ସହର ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସେତେ ବେଳେ ଅନ୍ୟ ୧୪ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ଆବର୍ଜନାମୁକ୍ତ ସହର (GFC) ଷ୍ଟାର ରେଟିଂ ପଦକ୍ଷେପରେ ୧-ଷ୍ଟାର ରେଟିଂ ମିଳିଛି ।

ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଭିତ୍ତିଭୂମି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଓଡ଼ିଶା ୪ଟି ନୂତନ ମାଇକ୍ରୋ କମ୍ପୋଷ୍ଟିଂ ସେଣ୍ଟର (MCC) ଏବଂ ୨ଟି ସାମଗ୍ରୀ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସୁବିଧା (MRF) ସ୍ଥାପନ କରି ଏହାର ନେଟୱାର୍କ ବିସ୍ତାର କରିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସାରା ମୋଟ ୨୬୨ ମାଇକ୍ରୋ କମ୍ପୋଷ୍ଟିଂ ସେଣ୍ଟର ଏବଂ ୨୨୨ ସାମଗ୍ରୀ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ପାରିଛି । ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ୯୫୬ଟି ବ୍ୟାଟେରୀ ଚାଳିତ ଯାନ ଏବଂ ୯୫୭ଟି ହାଲୁକା ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯାନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳନ କରିଛନ୍ତି । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପୁରାତନ ବର୍ଜ୍ୟ ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି, ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ୪୧.୪୭ ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ମଧ୍ୟରୁ ୪୫.୨୫ % ଜୈବ-ନିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଛି ।

ଏକକ-ବ୍ୟବହୃତ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲାଗୁ କରିବା ଏକ ପ୍ରାଥମିକତା ଭାବରେ ଜାରି ରହିଛି, ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଫଳରେ ୪୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଏବଂ ୩୮.୪୧ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଅପଚୟ ଜବତ କରାଯାଇଛି । କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବିକ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରି ଓଡ଼ିଶା ଏକ ବୃତ୍ତାକାର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ମଧ୍ୟ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇଛି । ୨.୯୮ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ମୋ ଖତ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବିକ୍ରୟ ଫଳରେ ୯୦.୭୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏବଂ ପରିମଳ ଉପଭୋକ୍ତା ଫିସ୍‌ରୁ ୯୧.୧୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇଛି ।

Material Recovery at Wealth Centers – SHG members engaged in waste segregation for sustainability.

ରାଜ୍ୟର ପ୍ରୟାସରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ନୀତି ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ୨,୮୬୬ ମିଶନ ଶକ୍ତି ଗୋଷ୍ଠୀର ୬୦୩୫ ମହିଳା ଏବଂ ଟ୍ରାନ୍ସଜେଣ୍ଡର ପରିମଳ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସମାନ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ମୂଳକ ପରିମଳ ଅଭ୍ୟାସ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି ।

ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରୟାସକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ୨୦୨୩ରେ ରାଜ୍ୟ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା । ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠାରୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସହର ଭାବରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଚିକିଟି ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ ୧୫୦୦୦ ରୁ କମ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ସହର ବର୍ଗରେ ପୂର୍ବ ଜୋନ୍ ରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସହର ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲା । ଏହା ସହିତ, ସମସ୍ତ ୧୧୫ ପୌର ସଂସ୍ଥା ବାହ୍ୟ ମଳତ୍ୟାଗ ମୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେସନ୍ ହାସଲ କରିଥିଲା ବେଳେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ୱାଟର ପ୍ଲସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେସନ୍ ହାସଲ କରିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ୧୬ ପୌର ସଂସ୍ଥା ଜି ଏଫ୍ ସି ଷ୍ଟାର ରେଟିଂ ହାସଲ କରିଥିଲା, ଯାହା ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ପରିମଳ ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ଆହୁରି ମଜବୁତ କରିଛି ।

କ୍ଲିନ୍ ଟଏଲେଟ୍ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ୨୦୨୩ ରେ ଓଡ଼ିଶାର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବଳରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡ, ତେଲେଙ୍ଗାନା ଏବଂ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟକୁ ପଛରେ ପକାଇ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା । ଏହି ସଫଳତା ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ (ସହରାଞ୍ଚଳ) ଢାଞ୍ଚା ଅଧୀନରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିମଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ନେତୃତ୍ୱକୁ ଆହୁରି ସ୍ପଷ୍ଟ କରିପାରିଛି ।

ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ପରିଚାଳନା : (USED WATER MANAGEMENT)

ବିଶୋଧିତ ହୋଇନଥିବା ବ୍ୟବହୃତ ଜଳକୁ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଓ ଭୂତଳ ଜଳରାଶି ଗୁଡିକ ସହ ମିଶିବା ଆଗରୁ ଅବରୋଧ କରି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜରିଆରେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ ଦ୍ୱାରା ବିଶୋଧନ କରିବା ହେଉଛି Used Water Management ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସରକାର ୧୧୦ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ବର୍ହିଭୂତ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ନିର୍ମାଣକୁ (Outfall Level Structures) ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ଭେ ଏବଂ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୪ ସୁଦ୍ଧା, ୯୮ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ସର୍ଭେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ହିଭୂତ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଭୂମି ଚିହ୍ନଟ ସଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ୫୯ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଚିହ୍ନଟ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ରମୁଖ ପୌର ସଂସ୍ଥା ଯଥା ଅନୁଗୁଳ, ହିଞ୍ଜିଳିକାଟୁ, କେନ୍ଦୁଝର, ଛତ୍ରପୁର ଏବଂ ନୟାଗଡ଼ରେ ଏଥି ନିମନ୍ତେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

ସରକାର ଅଧିକ ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ଏହି ସେବାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଛନ୍ତି । ୨୦୨୫ ମଧ୍ୟଭାଗ ସୁଦ୍ଧା, ସରକାର ୪୦ ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ପରିଚାଳନା ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଜନାରେ ସାମିଲ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ଯେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଜଳ ପରିଚାଳନା ଏପରି ଭାବରେ କରାଯିବ ଯାହା ପରିବେଶଗତ ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ସହ ସମାଜକୁ ସ୍ଥାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

Empowering Women in Waste Management – SHGs ensuring effective waste recovery at MRFs.

ମୋଟ ୨ ୧ ୩ ଜଣ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସାଥୀ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ (ପ୍ଲାଣ୍ଟ ପରିଚାଳକ)ଙ୍କୁ ଚାଲୁଥିବା ପରିମଳ ପ୍ରୟାସର ଅଂଶ ଭାବରେ ସର୍ଭେ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଜଟଣୀ ଏବଂ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ପାଇଲଟ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର ସଫଳ ସମାପ୍ତି ପରେ, ଦୁଇଟି ପାଇଲଟ୍ ସହର ସମେତ ୧ ୧ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ପରିଚାଳନା ପଦକ୍ଷେପ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ୧ ୧ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ, ପ୍ରତିଦିନ ୪ ୯.୯ ନିୟୁତ ଲିଟର (MLD) ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ୬.୪ ୧ ନିୟୁତ ଲିଟରକୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଧୂସର ଜଳ ପରିଚାଳନା (GWM) ଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଭାବୀ ଢଙ୍ଗରେ ପରିଚାଳନା କରାଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପୀ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ପରିଚାଳନା ସମାଧାନ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନକୁ ଆହୁରି ଆଗକୁ ବଢାଇ ୪ ୧ଟି ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ୩୦ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ଭୂମି ସ୍କେଚ୍ ମ୍ୟାପ୍ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

ମଳ ପଙ୍କ ଓ ସେପ୍ଟଜ୍ ପରିଚାଳନା (FSSM)

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମଳ ପଙ୍କ ର ଉପଚାର ଏବଂ ବିସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଏକ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ, ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂଚାଳିତ ପଦ୍ଧତି ସ୍ଥାପନ କରିବା ହେଉଛି ମଳ ପଙ୍କ ଏବଂ ସେପ୍ଟେଜ୍ ପରିଚାଳନା (FSSM) ପ୍ରୟାସର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ୧ ୧ ୫ ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ରୋକିବା ଏବଂ ବ୍ଲାକ୍ ୱାଟର ବା ବର୍ଜ୍ୟ ଜଳର ସ୍ଥାୟୀ ପରିଚାଳନା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଢାଞ୍ଚା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଦୈନିକ ୨ ୦ ୮ ୭ କିଲୋ ଲିଟର ମିଳିତ ଉପଚାର କ୍ଷମତା ସହିତ ୧ ୨ ୦ ମଳ ସ୍ଲଜ୍ ଟ୍ରିଟମେଣ୍ଟ ପ୍ଲାଣ୍ଟ(FSTP) ସ୍ଥାପନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏହି ପ୍ଲାଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ, ମଳ ସ୍ଲଜ୍ ପରିଚାଳନା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପର ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ ହେଉଛି ତରଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀର ବିକାଶ ଯାହା ସୁରକ୍ଷିତ ଉପଚାର ପରେ ବିଶୋଧିତ କଳାପାଣି ଏବଂ ଜୈବ-କଠିନର ପୁନଃବ୍ୟବହାରକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରେ । ଏହା ସହିତ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟି ନୂତନ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ ଯାହା କେବଳ ପରିବେଶଗତ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ନାହିଁ ବରଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ବଳର ବ୍ୟବହାରକୁ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା ସୁଯୋଗକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ ।

FSSM

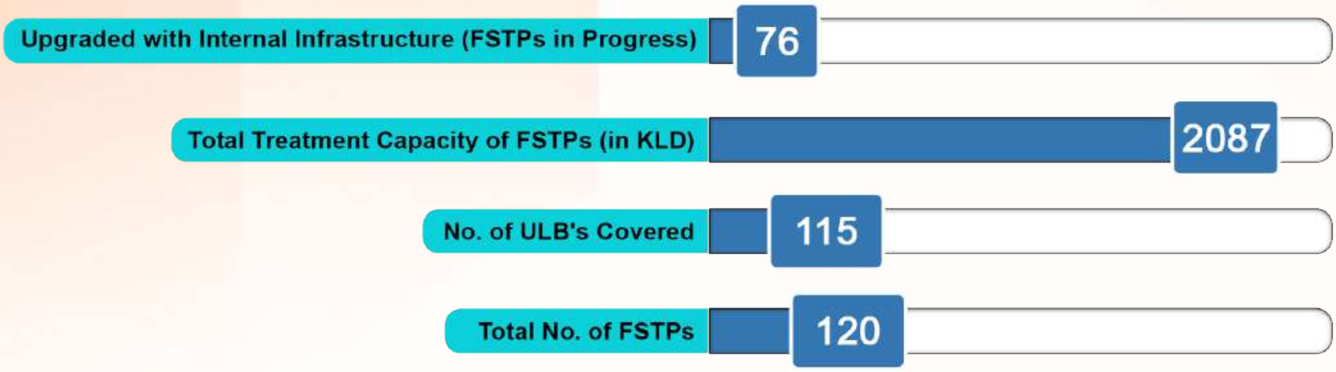

FSTP ପଦକ୍ଷେପ ଅଧୀନରେ, FSSM କ୍ଷମତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉନ୍ନତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । ଏଥିରେ ପ୍ରଶାସନିକ କୋଠାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ, ଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ବୈଠକ କକ୍ଷ ସ୍ଥାପନ, ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଶୌଚାଳୟ ଏବଂ ଶୌ ଚାଳୟ ସହିତ ଲାଉଞ୍ଜ ସୁବିଧା ଯୋଡ଼ିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ଉନ୍ନତୀକରଣ ତିନୋଟି ଟି FSTPରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି, ୨୦ ଟି FSTPରେ ସମାପ୍ତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ୫୩ ଟି FSTPରେ ଚାଲିଛି, ଯାହା ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୃଢ଼ FSSM ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିର୍ମାଣରେ ସ୍ଥିର ପ୍ରଗତିକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି ।

ମଳ ଏବଂ ତତ୍‌ଜନିତ କର୍ଦ୍ଦମ FSSM ପରିଚାଳନାରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ସମ୍ପୃକ୍ତି ବିଶେଷକରି ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (WSHG) ଏବଂ ଟ୍ରାନ୍ସଜେଣ୍ଡର ଗୋଷ୍ଠୀକୁ FSTP ହସ୍ତାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରାଥମିକତା ହୋଇଛି । ୧୨୦ଟି FSTP ମଧ୍ୟରୁ, ୧୧୬ଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି ଯାହା ସାମାଜିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତ କରୁଛି । ଉମରକୋଟ, ଢେଙ୍କାନାଳ-୨ ଏବଂ ରେମୁଣାରେ ଅବଶିଷ୍ଟ FSTP ଗୁଡିକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଆଲୋଚନା ଏବଂ ସ୍ଥଳବିଶେଷ ତାଲିମର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରେ ନାହିଁ ବରଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିମଳ ଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ ।

FSSM STATUS IN ULBS

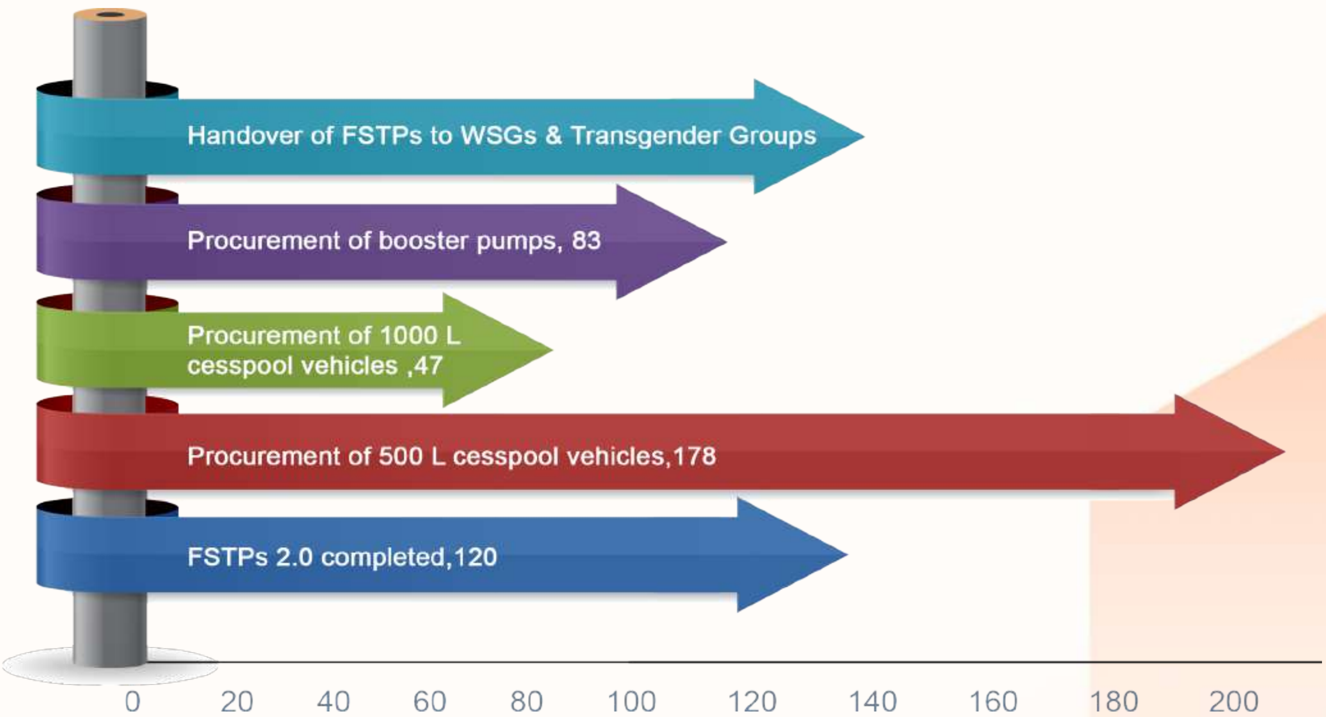

ଗରିମା :

ଗରିମା ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଦକ୍ଷେପ ଯାହା ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀ(CSWs) ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଯୋଗୁଁ ବିପଜ୍ଜନକ ମଳ ନିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଜଡିତ, ସେମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା, ମର୍ଯ୍ୟଦା ଏବଂ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଏହି ଯୋଜନା ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କ ଗଣନା ଏବଂ ଚିହ୍ନଟ -

ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ସର୍ଭେ ଏବଂ ବୈଧତା ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ୧୦୯ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ମୋଟ ୮୮୨୪ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିଲା । ଫେବୃଆରୀ ୨୦୨୪ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ନୂତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚାକିରି ଭୂମିକାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୮୪୦ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୨୬୦ ଜଣଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ବୈଧ କରାଯାଇଛି ଓ ବାକି ନିଯୁକ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଉଛି । ଏହା ସହିତ, ୩୦୦ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସାଥୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୁନଃପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ହିତାଧିକାରୀ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (BMS) ପ୍ରୟୋଗରେ ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟ-୨ ରେ ସଠିକ୍ ଗଣନା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକର ବୁଝାମଣା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

Septic Tank Cleaning – Core sanitation workers ensuring hygienic sanitation services.

ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ -

ସ୍ୱେରେଜ ଲାଇନ ଏବଂ ସେପ୍ଟିକ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କ ସଫା କରିବାରେ ନିୟୋଜିତ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରାୟ ୮୪୧ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କୁ Sewer Entry Professionals (SEP) ଭାବରେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ତାଲିମରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ (PPE) ବ୍ୟବହାର, ସ୍ୱେରେଜ ଏବଂ ସେପ୍ଟିକ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମାନକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ, ସୀମିତ ସ୍ଥାନ ପ୍ରବେଶ ପ୍ରୋଟୋକଲ, ଜରୁରୀକାଳୀନ ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାରିକ ପ୍ରୟୋଗ ସମେତ ଜରୁରୀ ପରିମଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ବୁଝାମଣା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ, ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ ଦଳଗତ ଅଭ୍ୟାସ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ସାମୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା -

ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ, ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଭାବରେ ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରାୟ ୫୧୦୦ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀ ଏହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିରରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଯଦି କୌଣସି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ବଡ଼ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଥିବା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ହସ୍ପିଟାଲକୁ ପଠାଯାଏ ।

ସାମୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା -

ଏହି ଯୋଜନାରେ ସ୍ୱେରେଜ୍ କିମ୍ବା ସେପ୍ଟିକ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରମୁଖ ପରିମଳ କର୍ମୀଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ସଂଶୋଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଢାଞ୍ଚାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

୧. ମୃତ୍ୟୁ ଜନିତ କ୍ଷତିପୂରଣ:୩୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
୨. ଅକ୍ଷମତା କ୍ଷତିପୂରଣ:
    କ. ସ୍ଥାୟୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷମତା: ୨୦ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
    ଖ. ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ଅକ୍ଷମତା: ୧୫ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
    ଗ. ଅସ୍ଥାୟୀ ଅକ୍ଷମତା: ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

Hygiene & Safety First – Dedicated sanitation workers managing septic waste disposal.

ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ୮ ମଇ ୨୦୨୪ ତାରିଖର ଗେଜେଟ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ନମ୍ବର ୧୦୮୮ ମାଧ୍ୟମରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ଗୁଣାତ୍ମକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ଉପଲବ୍ଧତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ କ୍ରୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ (RFP) ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ନୂତନ ବିକ୍ରେତା ଚୟନ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଉଛି, ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରୁଥିବା ବିକ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସାରା PPE ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯିବ । ସ୍ୱେରେଜ୍ ଲାଇନ୍ ଏବଂ ସେପ୍ଟିକ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କ ସଫା କରିବାରେ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ, ୪୪ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଅନେକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଫେଇ ଉପକରଣ କିଣାଯାଇଛି । ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମାନବ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସହିତ ଏହି ମେସିନଗୁଡ଼ିକ ସଜ୍ଜିତ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ୯୩୯ ଟି ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ କିଣା ଯାଇଛି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ସ୍ୱେରେଜ୍ ଏବଂ ସେପ୍ଟିକ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବୃତ୍ତିଗତ, ଉତ୍ତମ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସଜ୍ଜିତ କର୍ମଚାରୀ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପରିମଳ ୟୁନିଟ୍ (ERSU) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପରିମଳ ୟୁନିଟ୍ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମଳ ପ୍ରାଧିକରଣ (RSA) ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

Urban Development & Public Spaces Transforming Open Spaces – Revitalizing urban areas for a greener Bhubaneswar.

ଉନ୍ନତି

ଉନ୍ନତି ହେଉଛି ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପଦକ୍ଷେପ ଯାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ସୁଗମ ସମନ୍ୱୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଦୂର କରି, ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ଉପାୟରେ ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଉନ୍ନତିର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆଧୁନିକୀକରଣ, ଯେଉଁଥିରେ ଶତପ୍ରତିଶତ କଭରେଜ ପାଇଁ ଶକ୍ତି-ମିତବ୍ୟୟୀ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍ ଲାଇଟିଂ ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଡ୍ରେନେଜ୍ ପ୍ରଣାଳୀ ସହିତ ମାଟି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାୟୀ ବିଟୁମିନସ୍, ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ କିମ୍ବା ପେଭର ବ୍ଲକ୍ ରାସ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ସହିତ, ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଜଳାଶୟ, ଭେଣ୍ଡିଂ ଜୋନ୍, ପାର୍କ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, କଲ୍ୟାଣ ମଣ୍ଡପ, ଟାଉନ୍ ହଲ୍ ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ନବୀକରଣ କରି ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ ।

ଉନ୍ନତି, ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ପଥପ୍ରାନ୍ତ ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ସୁସଂଗଠିତ ଏବଂ ସୁଗମ ଭେଣ୍ଡିଂ ଜୋନ୍ ସୃଷ୍ଟି କରି ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପଟି ସବୁଜ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ପରିବେଶଗତ ସ୍ଥିରତାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବା ସହ ନାଗରିକଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା ପାର୍କ ଏବଂ ଖୋଲା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିକାଶକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛି । ଟାଉନ ହଲ୍ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର ଭଳି ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ନିବେଶ ସାଂସ୍କୃତିକ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଏବଂ ନାଗରିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏହା ସହିତ, ଉନ୍ନତ ଶ୍ମଶାନ ଏବଂ କବରସ୍ଥାନର ବିକାଶ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଶେଷକୃତ୍ୟ ସୁବିଧା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛି ।

ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିର ଲୋକମାନେ ଯେପରି ଲାଭାନ୍ୱିତ ହେବେ, ସେହି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ବିକାଶକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଗମ କରିବା ନିମନ୍ତେ, ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଏବଂ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ମୁକ୍ତ ପ୍ରବେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି । ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ, ସ୍ପନ୍ଦନଶୀଳ ଏବଂ ସୁଚିନ୍ତିତ ସହରାଞ୍ଚଳ କେନ୍ଦ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ, ଉନ୍ନତି ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାର ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ମାର୍ଟ, ଅଧିକ ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ସଜ୍ଜିତ କରିବା ଦିଗରେ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ।

ସମସ୍ତ ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ମୋଟ ୩୬୬ ସଂଖ୍ୟକ ବହୁମୁଖୀ ଉପଯୋଗୀ ହଲ୍ (MPH) ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରୁ ୨୫୫ ପ୍ରକଳ୍ପ ଚାଲୁ ରହିଛି । ସରକାର ପ୍ରକଳ୍ପର ସଫଳ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ୯୪୫.୧୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରିଛନ୍ତି ।

ଜଳାଶୟ ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର (Water Body Rejuvenation)–

Waterbody Rejuvenation – Restoring and preserving Bhubaneswar's water ecosystems.

ଏହି ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଜୈବ ବିବିଧତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ସାମୁଦାୟିକ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ଜଳାଶୟର ପରିବେଶଗତ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା; ଏବଂ ପରିବେଶଗତ ସାର୍ବଜନୀନ ଖୋଲା ସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା । ଜଳାଶୟର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସାମୁଦାୟିକ ମାଲିକାନା ପାଇଁ ମିଶନ ଶକ୍ତି ଗୋଷ୍ଠୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଏ । ୨୦୨୩-୨୪ ମଧ୍ୟରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ୮୦୦ ଜଳାଶୟର ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ୩୬୫ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଏବଂ ୯ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାର ୧୨୦୦ ରୁ ଅଧିକ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଜନପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାର ୧୨୦୦ ରୁ ଅଧିକ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଜନପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି (OUIDF)

ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗୃହ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ୨୦୧୩ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି (OUIDF), ରାଜ୍ୟ ସାରା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତ୍ୱ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି ପୌର ସଂସ୍ଥା, ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋର୍ଡ, PSU ଏବଂ ଘରୋଇ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଏହି ପାଣ୍ଠି ନିରନ୍ତର ସହରୀ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ସହିତ ଆର୍ଥିକ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଅଣ-ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଋଣ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇଥାଏ ।

ନିରନ୍ତର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ବର୍ଦ୍ଧିତ ସହରୀକରଣର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି, ଯାହା ଉନ୍ନତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସେବା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ନିଜର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ଉପଯୋଗ କରି, ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜେଟ୍ ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ ସଂସ୍କାର ମାଧ୍ୟମରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପ୍ରତି ଏକ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି, ପୌର ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଋଣ ପାଣ୍ଠି ପାଇଁ ସୀମିତ ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱଳ୍ପ କ୍ଷମତା ଭଳି ପୁରାତନ ଆହ୍ୱାନ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଗତିକୁ ବାଧା ଦେଉଛନ୍ତି । ସହରାଞ୍ଚଳ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼ ଢାଞ୍ଚା ବିକାଶ କରି ଏହି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି(OUIDF)ରଣନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସ୍ଥାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ଅଭିବୃଦ୍ଧି/ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରିବା । ଏହି ପାଣ୍ଠି ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ଘରୋଇ ପୁଞ୍ଜି ସମେତ ଘରୋଇ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ । ଏହା ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ବୃଦ୍ଧି କରି ଏବଂ ସୁସଂଗଠିତ, ଆର୍ଥିକ ଭାବରେ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସହଜ କରି ପୌର ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ଏହା ସହିତ, ଏହି ପାଣ୍ଠି KFW (ଜର୍ମାନୀର ବିକାଶ ବ୍ୟାଙ୍କ) ସହିତ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ବାହ୍ୟ ନିବେଶ ସମ୍ଭାବନା ସହିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରି ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି ।

୩୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା, ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି KFW ପ୍ରାୟ ୯୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ହାସଲ କରିଛି । ପ୍ରଥମ ଧାରାରେ, ୫୦୦.୮୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାରାରେ, ୨୭୧.୦୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ମୋଟ ୪୪ଟି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇଛି ଯାହାର କ୍ରମାଗତ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ୨,୧୮୮.୪୪ କୋଟି ଟଙ୍କା । ଏହା ସହିତ, ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଣ୍ଠି ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗ ପାଇଁ ସୁଲଭ ଗୃହ, ଶକ୍ତି-ମିତବ୍ୟୟୀ ରାସ୍ତା ଆଲୋକୀକରଣ ଏବଂ ଜଳାଶୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଭଳି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ନିଜସ୍ୱ ପାଣ୍ଠିରୁ ୧୧୧.୨୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

ସ୍ମାର୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍‌ଲାଇଟ୍ -

ଗ୍ରୀନଫିଲ୍ଡ LED ସ୍ମାର୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍‌ଲାଇଟ୍ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ବ୍ରାଉନଫିଲ୍ଡ LED ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ଗୁଡିକର ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରି ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ ସହିତ ସୁବିଧା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ହେଉଛି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ସାର୍ବଜନୀନ ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ୧୧୫ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଯାଇଛି । ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍‌ଲାଇଟ୍ ପଏଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ତଦାରଖ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହରର ନିଜସ୍ୱ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ମନିଟରିଂ ସିଷ୍ଟମ୍ (CCMS) ଅଛି ।

ବ୍ରାଉନଫିଲ୍ଡ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ବିଦ୍ୟମାନ ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ଅପଗ୍ରେଡ୍ କିମ୍ବା ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରିବା ସହିତ ଜଡିତ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପୁରୁଣା କିମ୍ବା ଦକ୍ଷତା ନ ଥିବା ଆଲୋକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏଲ୍ ଇ ଡ଼ି ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ପରି ଅଧିକ ଶକ୍ତି-ଦକ୍ଷ ଏବଂ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସମାଧାନ ସହିତ ବଦଳାଇବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖେ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ୧,୪୪,୪୪୮ ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ ୬୬,୧୬୬ଟି ଷ୍ଟ୍ରିଟଲାଇଟ୍ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲର ପ୍ରାୟ ୪୫.୮% । ଏହା ଯଦିଓ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପ୍ରଗତି ଦର୍ଶାଉଛି, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆହୁରି ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଅଧୀନରେ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ୩୫୦.୦୫ କୋଟି ଟଙ୍କା, ଯାହା ବିଦ୍ୟମାନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଆଧୁନିକୀକରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବେଶକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ ।

ଗ୍ରୀନଫିଲ୍ଡ ପ୍ରକଳ୍ପ ନୂତନ ରାସ୍ତା ଆଲୋକୀକରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହିତ ଜଡିତ । ନୂତନ ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ସହରୀକରଣ କରାଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ନୂତନ ଆଲୋକ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ । ଗ୍ରୀନଫିଲ୍ଡ ଆଲୋକୀକରଣ ୧୧୦ ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ, ଯାହା ନୂତନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପଦ୍ଧତିକୁ ସୂଚିତ କରୁଛି । ଗ୍ରୀନଫିଲ୍ଡ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ ୧୧୦ ପୌର ସଂସ୍ଥାକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ସମୂହ ନିମନ୍ତେ ୨୩୨.୯୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଛି ।

Brightening Streets – Energy-efficient LED lighting for safer urban mobility.

ଜାତୀୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜୀବିକା ମିଶନ (NULM-National Urban Livelihood Mission) –

ଜାତୀୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜୀବିକା ମିଶନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଗରିବ ପରିବାର ଗୁଡ଼ିକର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥିତିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା, ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଭଜନକ ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ସହିତ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠନ କରି ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଉନ୍ନତି ଆଣିବ ।

NULM ର ଛଅଟି ପ୍ରମୁଖ ଉପାଦାନ ଅଛି ଯେପରିକି ୧.ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଯୁକ୍ତି (EST & P), ୨. ଆତ୍ମ-ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (SEP) ୩. ସାମାଜିକ ଗତିଶୀଳତା ଏବଂ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବିକାଶ (SMID) ୪. ସହରାଞ୍ଚଳ ପଥ ପ୍ରାନ୍ତ ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ସହାୟତା (SUSV) ୫. ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସହୀନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ (SUH) ଏବଂ ୬. କ୍ଷମତା ବିକାଶ ଓ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (CB & T) ।

NULM ର ଏକ ଅଂଶ PM SVANidhi (ପିଏମ-ସ୍ୱନିଧି) ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ୨୦୨୪-୨୫ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ମୋଟ ୧୮,୪୦୮ ଟି ନୂତନ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୪୧,୩୨୪ଟି ଋଣ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଏକ ଉଚ୍ଚ ଅନୁମୋଦନ ହାର ଏବଂ ଦୃଢ଼ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କ୍ଷମତା ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ, ୬୧.୩୫ କୋଟି ଟଙ୍କାର ୩୬,୬୮୩ଟି ଋଣ ସଫଳତାର ସହ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ବଣ୍ଟନ ସଂଖ୍ୟା ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଯୋଜନାର ପ୍ରଭାବକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ଋଣ ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ସୁଦକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ଏବଂ କ୍ରିୟାଶୀଳତାକୁ ସୂଚାଉ ଅଛି ।

ମୁକ୍ତା (ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କର୍ମ ତତ୍ପର ଅଭିଯାନ) -

ମୁକ୍ତା (ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କର୍ମ ତତ୍ପର ଅଭିଯାନ) ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହରାଞ୍ଚଳର ଗରିବ, ବିଶେଷକରି ଅଣସଂଗଠିତ ଏବଂ ପ୍ରବାସୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସହରାଞ୍ଚଳ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା । ସହରାଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା, ମୁକ୍ତା ମଜୁରୀ ନିଯୁକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବିକା ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ସହିତ ଜଳବାୟୁ-ପ୍ରତିରୋଧୀ ସାର୍ବଜନୀନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ । ଏହି ଯୋଜନା ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂଚାଳିତ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରେ, ଯାହା ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (SHG), ବସ୍ତି ବାସିନ୍ଦା ଏବଂ ଅବହେଳିତ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସଶକ୍ତ କରିଥାଏ ।

ମୁକ୍ତା ଅଧୀନରେ, ପାର୍କ ବିକାଶ, ଜଳଭଣ୍ଡାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର, ବର୍ଷାଜଳ ନିଷ୍କାସନ, ବର୍ଷାଜଳ ଅମଳ ସଂରଚନା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି କାର୍ଯ୍ୟ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରମଭିତ୍ତିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଲିଙ୍ଗଗତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ମହିଳା କର୍ମୀ ଏବଂ SHG ଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଉପରେ ପ୍ରମୁଖ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ମୁକ୍ତା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ସହିତ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ସହ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ଜୀବିକା ସମ୍ଭାବନାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ।

Enhancing Public Spaces – Developing open spaces for community well-being.

Sustainable Urban Landscapes – Creating vibrant and accessible public spaces.

Green & Inclusive Development – Expanding recreational and social spaces in the city.

ଜାଗା ମିଶନ୍ -

ବସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦର୍ଶ କଲୋନୀରେ ରୂପାନ୍ତରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧୀନରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ୨,୮୪୧ ଟି ବସ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ୧,୬୮୧ ଟି ବସ୍ତିକୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉନ୍ନତ କରାଯାଇଛି । ସହରାଞ୍ଚଳ ବସ୍ତି ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀବନଯାପନର ସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତ କରିବା ଏବଂ ଉନ୍ନତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେଉଛି ଏହି ପ୍ରୟାସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଆଉ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ହେଉଛି ନୂତନ ବାସଯୋଗ୍ୟ ବସତି ସୃଷ୍ଟି, ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ୩୪ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ ୬ଟି ପୌର ସଂସ୍ଥାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇସାରିଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ସାମଗ୍ରିକ ବାସଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରୁଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଡାଟା ଅନବୋର୍ଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି, ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଏକ ସୁଗମ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, DDN ସହିତ USHA ସର୍ଭେ ନମ୍ବରଗୁଡ଼ିକର ସମନ୍ୱୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତର ସହରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଡାଟା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଯୋଜନାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବ ।

କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ରିଜିଅନ୍ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ (CRUT)

Urban Mobility Efficient Public Transport – Bus services with dedicated crew ensuring seamless connectivity.

ସହରରେ ନିରାପଦ, ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ, ସୁଗମ, ବ୍ୟବହାର ଅନୁକୂଳ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ ଯୋଗାଇବା ସହିତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା ସଙ୍ଗେ ତାଳ ଦେଇ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରିବା ହେଉଛି କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ରିଜିଅନ୍ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟର (CRUT) ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଭାରତ ସରକାର, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହଯୋଗରେ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବସ୍ ନିୟୋଜିତ କରି ସ୍ଥାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗତିଶୀଳତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରମୁଖ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । FAME II, BCBMP, ଏବଂ PM E-Bus ସେବା ଯୋଜନା ମିଳିତ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସହରରେ ପରିବେଶ-ଅନୁକୂଳ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଢାଞ୍ଚା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ପରିବେଶଗତ ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆଧୁନିକୀକରଣ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଜାତୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ସମାନ ।

ଭାରତରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯାନଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ରୁତ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ – II(FAME-II)

ଭାରତରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଏବଂ ହାଇବ୍ରିଡ୍ ଯାନ ବାହାନକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁଏହା ଏକ ଜାତୀୟ ପଦକ୍ଷେପ । ଏହା ଅଧୀନରେ, CRUT (କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ରିଜିଅନ୍ ଅର୍ବାନ୍ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ)କୁ ୫୦ଟି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବସ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳରେ କାର୍ବନ ନିର୍ଗମନ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ ଗମନାଗମନ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣକରୁଛି ।

CRUT - ELECTRIC BUS DEPOTS IN ODISHA

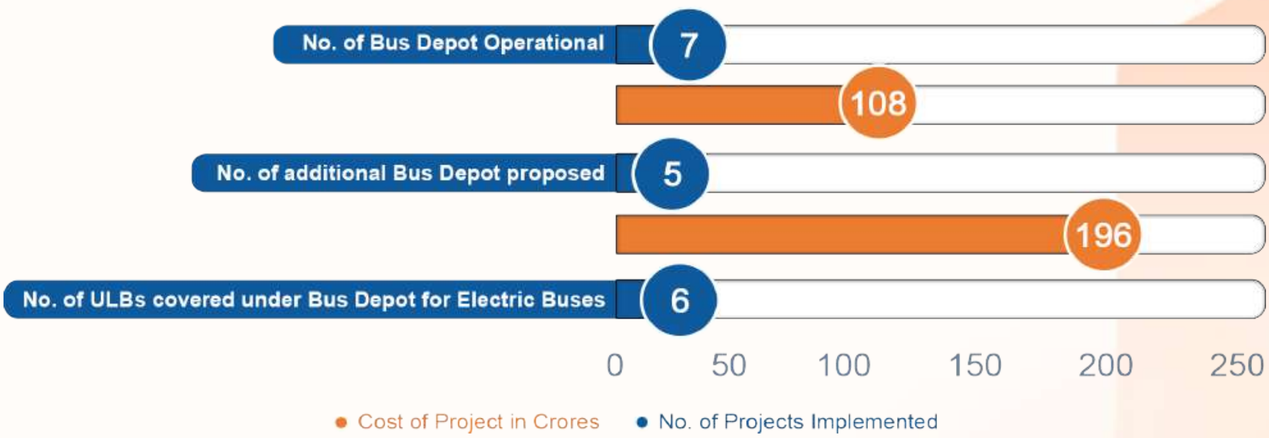

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସିଟି ବସ୍ ଆଧୁନିକୀକରଣ ଯୋଜନା– (Bhubaneswar City Bus Modernization Plan - BCBMP)

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସିଟି ବସ୍ ଆଧୁନିକୀକରଣ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବସ୍ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆଧୁନିକୀକରଣ ଦିଗରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରାୟୋଜିତ ପଦ-କ୍ଷେପ । ଏହି ଯୋଜନାର ଅଂଶ ଭାବରେ, କ୍ରୁଟ୍ ଏକ ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ଚୁକ୍ତି-ଭିତ୍ତିକ ବସ୍ ପରିଚାଳନା ମଡେଲ ଅଧୀନରେ ୨୦୦ଟି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବସ୍ କିଣିଛି । ଆଜି ସୁଦ୍ଧା, ୬୦ଟି ବସ୍ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିଥିବା ବେଳେ ବାକି ୧୪୦ଟି ବସ୍ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବିତରଣ ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଯୋଜନା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସାଧାରଣ ପରିବହନକୁ ଏକ ପରିବେଶଗତ ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଗ୍ରଗତିକୁ ଦର୍ଶାଉଛି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଇ-ବସ୍ ସେବା ଯୋଜନା –

ଏହି ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶାର ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ରମୁଖ ସହରାଞ୍ଚଳ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ଏକ ନଗର ସମୂହ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବସ୍ ନିୟୋଜନ ଢାଞ୍ଚା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରୁଛି । ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ କ୍ରୁଟ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱର (୧୦୦ଟି ବସ୍), କଟକ (୧୦୦ଟି ବସ୍), ରାଉରକେଲା (୧୦୦ଟି ବସ୍), ସମ୍ବଲପୁର (୫୦ଟି ବସ୍), ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମପୁର (୫୦ଟି ବସ୍) ଆଦି ସହରରେରେ ମୋଟ ୪୦୦ଟି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବସ୍ ଆବଣ୍ଟିତ କରିଛି ।

Milestone in Urban Mobility – Flagging off new bus services for enhanced public transport.

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଇ-ବସ୍ ସେବା ଯୋଜନାର ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ :

- **ଆର୍ଥିକ ଢାଞ୍ଚା :** କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତା ସିଭିଲ୍ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଖର୍ଚ୍ଚର ୬୦% ବହନ କରେ, ଯାହାକି ୧୦୦ଟି ବସ୍ ପାଇଁ ୨୦ କୋଟି ଏବଂ ୫୦ଟି ବସ୍ ପାଇଁ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ।

- **ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି :** ଏହି ଯୋଜନା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ୧୦୦% କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା LT ପ୍ୟାନେଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକିଛି ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ କରେ । ତଥାପି, ଏଥିରେ DISCOM ସଂସ୍ଥାକୁ ଦିଆ ଯାଉଥିବା ସୁରକ୍ଷା ଜମା, ରାସ୍ତାର ରାଇଟ୍-ଅଫ୍-ପରମିସନ୍ ପାଇଁ ଶୁଳ୍କ, ପୁନଃସ୍ଥାପନ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ପୁନଃବସତି ଭଳି କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି ।

- **ପରିଚାଳନାଗତ ସହାୟତା :** ଇ-ବସ୍ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମାନକ ଇ-ବସ୍ ପାଇଁ ପ୍ରତି କିଲୋମିଟର ପିଛା ୨୪ ଟଙ୍କା, ମିଡି ଇ-ବସ୍ ପାଇଁ ପ୍ରତି କିଲୋମିଟର ପିଛା ୨୨ ଟଙ୍କା ଏବଂ ମିନି ଇ-ବସ୍ ପାଇଁ ପ୍ରତି କିଲୋମିଟର ପିଛା ୨୦ ଟଙ୍କା ହାରରେ ପରିଚାଳନାଗତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି:

ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ନିମନ୍ତେ ଅନେକ ପ୍ରଶଂସା ଓ ସମ୍ମାନ ମିଳିଛି :

- ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଗୃହ ଏବଂ ନଗର ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ (MoHUA) ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ୧୭ତମ ଅର୍ବାନ୍ ମୋବିଲିଟି ଇଣ୍ଡିଆ ଆୱାର୍ଡ଼, ୨୦୨୪ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ସହର ଭାବେ ସମ୍ମାନିତ ।

- ୨୦୨୪ରେ ମହିଳା ସଶକ୍ତୀକରଣ ବିଶେଷକରି ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ ଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଦିଗରେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଉଥିବା ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସଂଗଠନ ହିସାବରେ ସନ୍ମାର୍ଗ-ଶଶୀ ପ୍ରେରଣା ପୁରସ୍କାର ।

Hon'ble Chief Minister Shri Mohan Charan Majhi launched the Odisha Yatri app.

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମେଟ୍ରୋ ରେଳ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ୍ (BMRCL)

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମେଟ୍ରୋ ରେଳ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ୍ (BMRCL) ପ୍ରକଳ୍ପ ହେଉଛି ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହିତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗତିଶୀଳତାରେ ବିପ୍ଳବ ଆଣିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମିଶନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପଦକ୍ଷେପ । ପ୍ରକଳ୍ପଟି ସୁଗମ, ଦକ୍ଷ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପରିବହନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ସହରର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପରିବହନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ମେଟ୍ରୋ ସିଷ୍ଟମ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି, ଯାହା ସହରର ପରିବହନ ନେଟୱାର୍କକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତିର ସଙ୍କେତ ବହନ କରୁଛି ।

ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ,ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, ହସ୍ପିଟାଲ, ବାଣିଜ୍ୟିକ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ପରିବହନ ହବ୍, ସରକାରୀ ଏବଂ କର୍ପୋରେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଭଳି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମେଟ୍ରୋ ମୋଟ ୨୬.୦୧୪ କିଲୋମିଟର ନେଟୱାର୍କ ବିସ୍ତାର ପୂର୍ବକ ଜଟିଳତାକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସୁ-ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ବିମାନବନ୍ଦରରୁ ତ୍ରିଶୂଳିଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ୨୦ଟି ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ଷ୍ଟେସନକୁ ସଂଯୋଗ କରିବ । ଏହାର ଯାତ୍ରାର ମାର୍ଗ କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ହସ୍ପିଟାଲ୍, ଶିଶୁ ଭବନ, ବାଣୀବିହାର ଏବଂ ନନ୍ଦନକାନନ ସମେତ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଯୁକ୍ତ ରଖିବ । ଏଥିସହିତ ରତାଗଡ଼ ଲେଙ୍କାସାହିରେ ଏକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଡିପୋ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ - ୫ : ନଗର ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ

ନଗର ଯୋଜନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଗତିଶୀଳ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ସହର ପରିବେଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା, ନିର୍ମିତ ଏବଂ ଅଣ-ନିର୍ମିତ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଗମ ଭାବରେ ସମନ୍ୱିତ କରିବା, ଆଜିର ବିବିଧ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ଆହ୍ୱାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ, ସ୍ଥିର ଏବଂ ସମାବେଶୀ ସହର ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ।

ରାଜ୍ୟରେ ୧୯୫୪ ମସିହାରେନଗର ଯୋଜନା ସଂଗଠନ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ନଗର ଯୋଜନା ଏବଂ ଉନ୍ନତି ଟ୍ରଷ୍ଟ ଆଇନ, ୧୯୫୬ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ନଗର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବତନ ନଗର ଯୋଜନା ସଂଗଠନକୁ ବଦଳାଯାଇଥିଲା ।

ନଗର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ଭୂମିକା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟର ନଗର ବିକାଶ ଉପରେ ସରକାରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଯେଉଁଥିରେ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ, ବ୍ୟାପକ ବିକାଶ ଯୋଜନା, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ, ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀରେ ସଂଶୋଧନ ଆଦି ପ୍ରଣୟନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ଏହାର ୟୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶା ନଗର ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟନ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସହରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ ।

ସମସ୍ତ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନିଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ମୋଟ ୧୦୧ ଟି ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଯାହାର ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ମୂଲ୍ୟ ୪୨.୦୧ କୋଟି ଟଙ୍କା ବିକାଶାଧୀନ ଥିବାବେଳେ ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୬୮ଟି ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ସର୍ଭେ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି, ଅନ୍ୟ ୧୧ଟି ଯୋଜନା ଡ୍ରାଫ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଏବଂ ୨୨ଟି ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି । ଏହି ବିବରଣୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତକରଣର ଅଗ୍ରଗତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ, ଯାହା ବ୍ୟାପକ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ଦିଗରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଦର୍ଶାଇଥାଏ । ଏହା ସହିତ ୬ଟି AMRUT ସହର ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତି-ମ୍ୟାପିଂ ଏବଂ ଏକ ଜିଓ-ଡାଟାବେସ୍ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ଯାହା ପ୍ରଭାବୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିଚାଳନାରେ ସହାୟତା କରିବ ।

ଗ୍ରାମୀଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ରୂପାନ୍ତରଣ ନୀତି ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି ଯାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସହରାଞ୍ଚଳ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମୀଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ 'ସହରାଞ୍ଚଳ' ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା କିମ୍ବା ପୁନଃ ପରିଭାଷିତ କରିବା । ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ମନୋନୀତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଉପାୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ତରର ସେବା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଯହାଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପରିଚାଳିତ ଉପ-ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ମୌଳିକ ସେବା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ସମାନ ଭାବେ ଉପଯୋଗ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ।

ନୀତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାପକ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ବିକାଶ ପାଇଁ ମହାନଗର ନିଗମ / ପୌର ସଂସ୍ଥା ସଂଲଗ୍ନ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ, ୫୦,୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ପୌର ସଂସ୍ଥା ସଂଲଗ୍ନ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ପାଇଁ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପାଧକ୍ଷ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଏହା ସହିତ, ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ, ତିନୋଟି ପ୍ରାଥମିକତା କ୍ଷେତ୍ର ଯେପରିକି ରାସ୍ତା ବିକାଶ, ବୃଷ୍ଟି ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଏବଂ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଓ ପରିମଳ ସେବାକୁ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବ ।

ସହଜ ଜୀବନଯାପନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ -

ଓଡିଶା ଲୋକସେବା ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୧୨ ଅଧୀନରେ କୋଠାଘର ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ ସହିତ ଜଡିତ ଛଅଟି ଜରୁରୀ ପୌର ସେବାକୁ ଅଧିସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ।

ସହଜ ଜୀବନଯାପନ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ, ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ଲୋକସେବା ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୧୨ ଅଧୀନରେ ପୌର ସେବାକୁ ସୁଗମ କରିଛନ୍ତି । ନିମ୍ନଲିଖିତ ୬ଟି ଜରୁରୀ ସେବା ଯଥାକ୍ରମେ ଜୁଲାଇ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୪ରେ ଅଧିସୂଚିତ ହୋଇଛି ।

କ) କୋଠାଘର ଯୋଜନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଯୋଡ଼ିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି
ଖ) କୋଠାଘର ଯୋଜନାର ପୁନଃବୈଧକରଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି
ଗ) କୋଠାଘର ପାଇଁ ପ୍ଲିନ୍ଥ ଅନୁମୋଦନ
ଘ) ବାଣିଜ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
ଙ) ବାଣିଜ୍ୟ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
ଚ) କୋଠାଘର ଭାଙ୍ଗିବା ଏବଂ ପୁନଃନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି

ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଯୋଜନା -

ଅଧିକ ସଂଗଠିତ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ଆଣିବା ଦିଗରେ ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ବ୍ୟାପକ ବିକାଶ, ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ, ଯାହା ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଯୋଜନା, ଜଳ ଯୋଗାଣ, ସ୍ୱେରେଜ, ଡ୍ରେନେଜ୍ ଏବଂ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣ ସ୍ଥାପନ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହିତ ରିଙ୍ଗ୍ ରୋଡ଼ର ବିକାଶକୁ ମଧ୍ୟ ସହଜ କରିଥାଏ । ଏଥିରେ ଜମିର ପୁନର୍ଗଠନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯେଉଁଠାରେ ଜମି ମାଲିକମାନେ ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ପ୍ଲଟ୍ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ରର ୬୦% ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ଉନ୍ନତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ ପାଆନ୍ତି । ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ସହରଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାୟୀ ବିକାଶ ଏବଂ ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା ନିରନ୍ତର ବିକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଦିଗରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ।

ନୂତନ ସହର ଯୋଜନା-

ନୂତନ ସହର ପ୍ରସ୍ତାବର ଧାରଣା ମାଧ୍ୟମରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏକକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଞ୍ଚାଳକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରକୃତିରେ ନମନୀୟ ବିବିଧ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଏକ ଇକୋସିଷ୍ଟମକୁ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ଆକାଂକ୍ଷା ପ୍ରକାଶ କରିବ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ନମନୀୟ ଏବଂ ବିବିଧ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ତଥା ପରସ୍ପର ସଂଲଗ୍ନ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବିଶ୍ୱ ଧାରା ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ହେବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଥାଏ ।

ନୂତନ ସହର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା: ନୂତନ ସହର ଅଞ୍ଚଳ କେବଳ ମୋ ବସ୍ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମେଟ୍ରୋ ରେଳ ପରିବହନ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସଂଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ପାଇଁ ସମାନ ଯତ୍ନ ସହିତ ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ମିଶ୍ରିତ ଉପଯୋଗ ସମ୍ପନ୍ନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳଟି ସହରର ଅନ୍ୟତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ନଥିବା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ସୁବିଧା ସହିତ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ଉନ୍ନୟନ କ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ ବିକଶିତ ହେବ । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବୃହତ ଅଞ୍ଚଳ ମିଳିଥିବାରୁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧା, ସକ୍ରିୟ ସବୁଜ ସ୍ଥାନ, ଜଳାଶୟ ଏବଂ ଗୁଞ୍ଜାରିତ ଉପଯୋଗୀ ରିଟେଲ୍ ବଜାର ଭଳି ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନର ସହିତ ଯୋଜନା କରାଯାଇଛି ।

A strategic roadmap guiding the sustainable growth and transformation of the new city

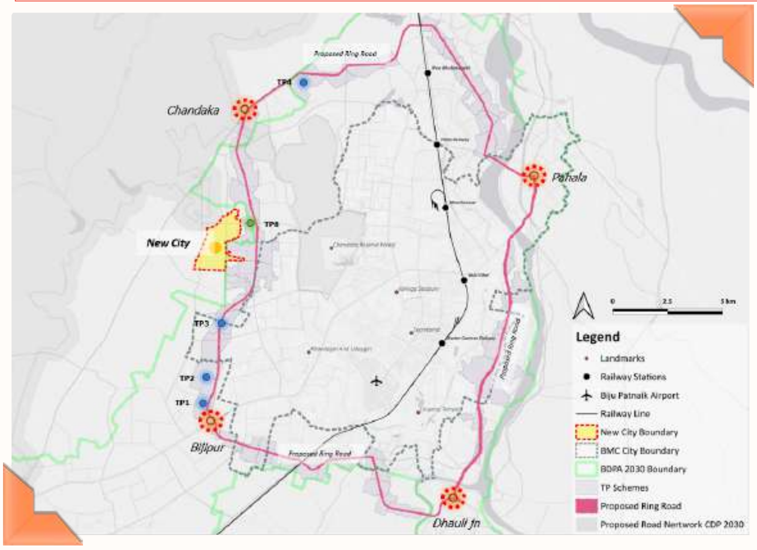

ଅଧ୍ୟାୟ - ୭: ସହରାଞ୍ଚଳ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ

ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସଗୃହ ମିଶନ୍ (ଓ.ୟୁ.ଏଚ୍.ଏମ୍) -

ଦୃଢ଼ ପ୍ରଶାସନିକ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପଦକ୍ଷେପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ସହରାଞ୍ଚଳରେ 'ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବାସସ୍ଥାନ' ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା ସହରାଞ୍ଚଳ ବାସଗୃହ ମିଶନ୍(ଓ.ୟୁ.ଏଚ୍.ଏମ୍)ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ସୁଲଭ ଘରର ଚାହିଦା ୮. ୨ ଲକ୍ଷ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଆର୍ଥିକ ଅନଗ୍ରସର ପରିବାର ବର୍ଗର ଚାହିଦା ୪.୬ ଲକ୍ଷ ସର୍ଭେ ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆୟକାରୀ ବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାସଗୃହର ଚାହିଦା ୨.୮ ଲକ୍ଷ (ଜାତୀୟ ଅନୁପାତ ଅନୁଯାୟୀ ଆନୁମାନିକ) । ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସଗୃହର ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ବାନ୍ ହାଉସିଙ୍ଗ ମିଶନ୍ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଗୃହନିର୍ମାଣ ବୋର୍ଡ଼ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ଗୃହନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ପି.ଏମ୍.ଏ.ୱାଇ) -

Housing for All Empowered Living with PMAY 2.0 – A family in their newly built home under the Beneficiary-Led Construction model.

୨୫ ଜୁନ୍ ୨୦୧୫ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ), ଏକ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବାସସ୍ଥାନ ଯୋଗାଇବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପକ୍କା ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ବସ୍ତି ବାସିନ୍ଦା ସମେତ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଛି । ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶରେ ଏକ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ରୂପେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ) ସୁଲଭ ବାସଗୃହ ଯୋଗାଇବାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସହ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସହରାଞ୍ଚଳ ପରିବାରଙ୍କ ଜୀବନରେ ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରୁଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ, ଏହି ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ବାନ୍ ହାଉସିଙ୍ଗ ମିଶନ୍ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି, ଯାହା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ) ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ତଦାରଖ ପାଇଁ ନୋଡାଲ ଏଜେନ୍ସି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ୧୧ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୫ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାର ଶୁଭାରମ୍ଭ ହେବା ପରଠାରୁ, ମିଶନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ପାଇଁ ଘର ମଞ୍ଜୁର ଏବଂ ନିର୍ମାଣରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତି ହାସଲ କରିଛି । ଏହାର ତିନୋଟି ଉପାଦାନ ରହିଛି ଯେପରିକି Beneficiary Led Contribution (BLC), Affordable Housing in Partnership- AHP, ଏବଂ In-situ Slum Rehabilitation- ISSR ।

ରାଜ୍ୟର ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଦୃଶ୍ୟପଟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାରେ ଏହି ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଗ୍ରଗତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ୨୦୨୪-୨୦୨୫ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଏଠାରେ କିଛି ପ୍ରମୁଖ ସଫଳତା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି :

- ଓଡ଼ିଶାର ୧୧୪ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (ULB) ରେ ୧.୮୪ ଲକ୍ଷ ଘର ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି ।
- ୧.୬୯ ଲକ୍ଷ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି, ଏବଂ ୧.୪ ଲକ୍ଷ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ।
- ହିତାଧିକାରୀ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ଅବଦାନ ଭର୍ଟିକାଲ୍ ଅଧୀନରେ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ସିଧାସଳଖ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ୨୮୯୯.୬୭୫ କୋଟିରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ, ୨୧୬.୭୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ BLC ଭର୍ଟିକାଲ୍ ଅଧୀନରେ ଘରଗୁଡ଼ିକର ଶୀଘ୍ର ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ୩୮.୦୮ କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ଘରଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ନୁହେଁ -ଏହା ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶା, ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣର ସ୍ଥିତିରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଉନ୍ନତି ଆଣେ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ) ନୂତନ ପକ୍କା ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ଆଣିଥାଏ । ଏହି ଘରଗୁଡ଼ିକ ପାଇପ୍ ପାଣି ସଂଯୋଗ, ୨୪ X ୭ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଏବଂ ଶୌଚାଳୟ ଭଳି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ନାଗରିକ ସୁବିଧ । ସହିତ ସଜ୍ଜିତ, ଏକ ଆରାମଦାୟକ ଜୀବନଯାପନ ପରିବେଶକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛି । ଏହି ଯୋଜନା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆର୍ଥିକ ଅନଗ୍ରସର ବର୍ଗ (EWS) କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି, ଯାହା ୨୧-୩୦ ବର୍ଗ ମିଟର ମଧ୍ୟରେ ଘର ନିର୍ମାଣ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରୁଛି । ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ସହାୟତା ସିଧାସଳଖ ଲାଭ ହସ୍ତାନ୍ତର (DBT) ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୁଏ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ)୨.୦ -

Under PMAY-U 2.0, Secure and dignified home for beneficiaries, ensuring a brighter future for generations to come.

ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୧୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୪ ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ) ୨.୦ ଯୋଗ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବ ପରିବାର ପାଇଁ ପକ୍କା ଘର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ବୃଦ୍ଧି କରି ମୂଳ ଯୋଜନାର ସଫଳତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ଉଚିତ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ, ଏହି ଯୋଜନା ସର୍ବନିମ୍ନ ୩୦ ବର୍ଗମିଟର କାର୍ପେଟ କ୍ଷେତ୍ର ସହ ଘର ପାଇଁ ୨ ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଏବଂ ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଘର ମାଲିକାନା ପରିବାରର ମହିଳା ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ କିମ୍ବା ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ ହେବ ।

ନୂତନ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଚାରୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ହେଲା : ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅବଦାନ, ସହଭାଗିତାରେ ସୁଲଭ ଗୃହ, ସୁଲଭ ଭଡା ଘର ଏବଂ ସୁଧ ସବସିଡି ଯୋଜନା । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା (ସହରୀ) ୨.୦ ୟୁନିଫାଏଡ୍ ୱେବ୍ ପୋର୍ଟାଲ ମାଧ୍ୟମରେ ୧୩,୭୦୪ଟି ଆବେଦନ ଦାଖଲ ହୋଇଛି, ଯାହା ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳରୁ ଏହି ଯୋଜନାର ଚାହିଦା ଓ ଏହା ପ୍ରତି ଥିବା ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି ।

A new pucca house for beneficiaries—symbolizing financial inclusion, dignity, and women's empowerment under PMAY-U 2.0.

ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି :

ଏହି ଯୋଜନା ଜାତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଛି ।୨୬ ଜାନୁଆରୀ ୨୦୨୪ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ପରେଡରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ସହିତ, ରାଇରଙ୍ଗପୁର ପୌରପାଳିକାର ଜଣେ ହିତାଧିକାରୀ କିରଣ ଡଗାରାଙ୍କୁ ୭୬ତମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ 'ଆଟ୍ ହୋମ୍' କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

Beneficiary Led Contribution (BLC) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ୧,୭୨,୪୦୭ ଘରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ମୋଟ ୨,୮୯୯.୭୭୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ୧,୩୬,୮୪୧ ଘର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସୁଲଭ ଗୃହ ସହଭାଗୀତା (Affordable Housing in Partnership -AHP) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ୯,୩୨୦ Dwelling Unit (DU) ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରୁ ୩,୯୯୨ ବାସଗୃହ ୨୯.୫୯ କୋଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସହିତ, ଇନ୍-ସିଟୁ ସ୍ଲମ୍ ପୁନଃବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ, ୨୯୦୦ ପ୍ରକଳ୍ପ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ୧,୫୨୦ ପ୍ରକଳ୍ପ ସଫଳତାର ସହିତ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

BENEFICIARY LED CONTRIBUTION INITIATIVE

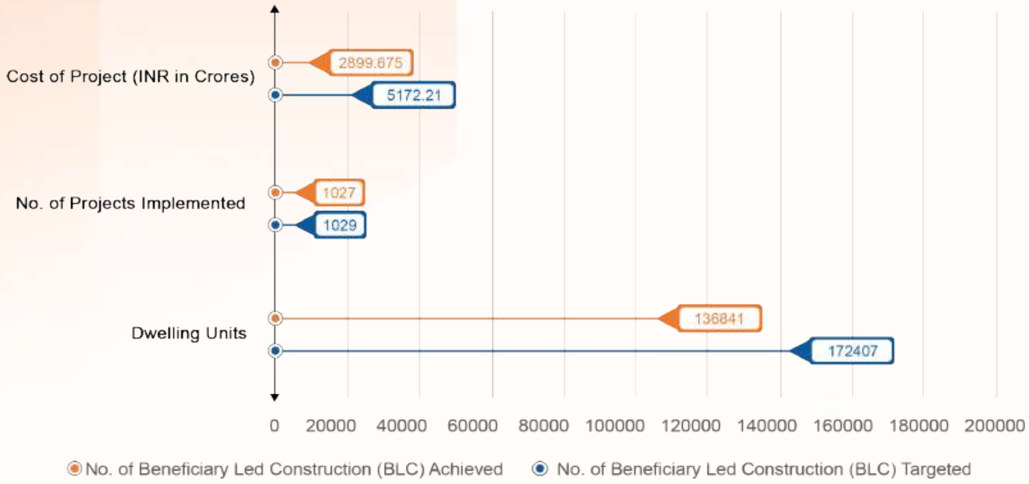

AFFORDABLE HOUSING PARTNERSHIP INITIATIVE

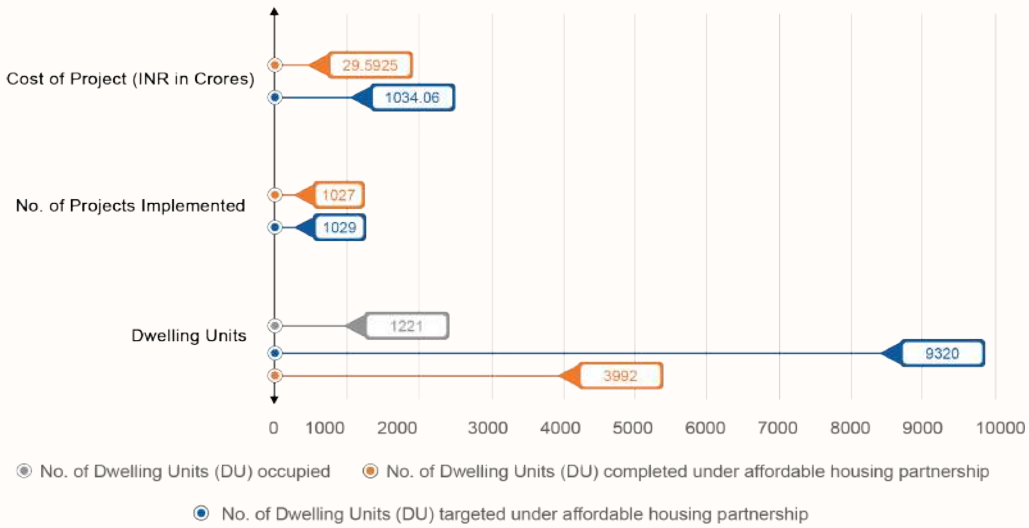

IN-SITU SLUM REDEVELOPMENT PROJECTS

ଅଧ୍ୟାୟ - ୭ : ବଜେଟ (ଆୟ ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ)

ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପାଇଁ ବଜେଟ୍ ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଇଛି, ଯାହା ପ୍ରାଥମିକତା ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି । ଗତ ତିନି ବର୍ଷର ବଜେଟ୍ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି ।

Comparative Budget & Expenditure Statement of last three years — Rs. in Crore

SL NO.	NAME	2022-23		2023-24		2024-25	
		Budget Provision	Expenditure	Budget Provision	Expenditure	Budget Provision	Expenditure
	PROGRAMME EXPENDITURE						
1	STATE SECTOR SCHEME	3095.21	2676.15	3944.51	3715.56	4320.30	3455.82
2	CENTRALLY SPONSORED SCHEME	1941.2	1411.49	1944.99	1151.00	2000.00	834.39
3	CENTRAL SECTOR SCHEME	71.38	0.008	0.0081	0.00	0.0002	0.00
	Total Programme Expenditure	5107.79	4087.65	5889.51	4866.56	6320.30	4290.21
4	Transfer From State						
	CFC	963.66	856.19	1050.98	884.72	1091.24	86.84
	SFC	1381.82	1379.94	1353.69	1349.9	1417.81	1334.09
	Stamp Duty	123.01	123.01	116.11	116.11	121.62	121.62
	Total TFS	2468.49	2359.14	2520.78	2350.73	2630.66	1542.55
5	EOM	675.97	550.13	661.6	557.35	652.37	440.03
	Grand Total	8252.25	6996.92	9071.89	7774.64	9603.33	6272.79

COMPARATIVE BUDGET & EXPENDITURE STATEMENT (IN CRORES)

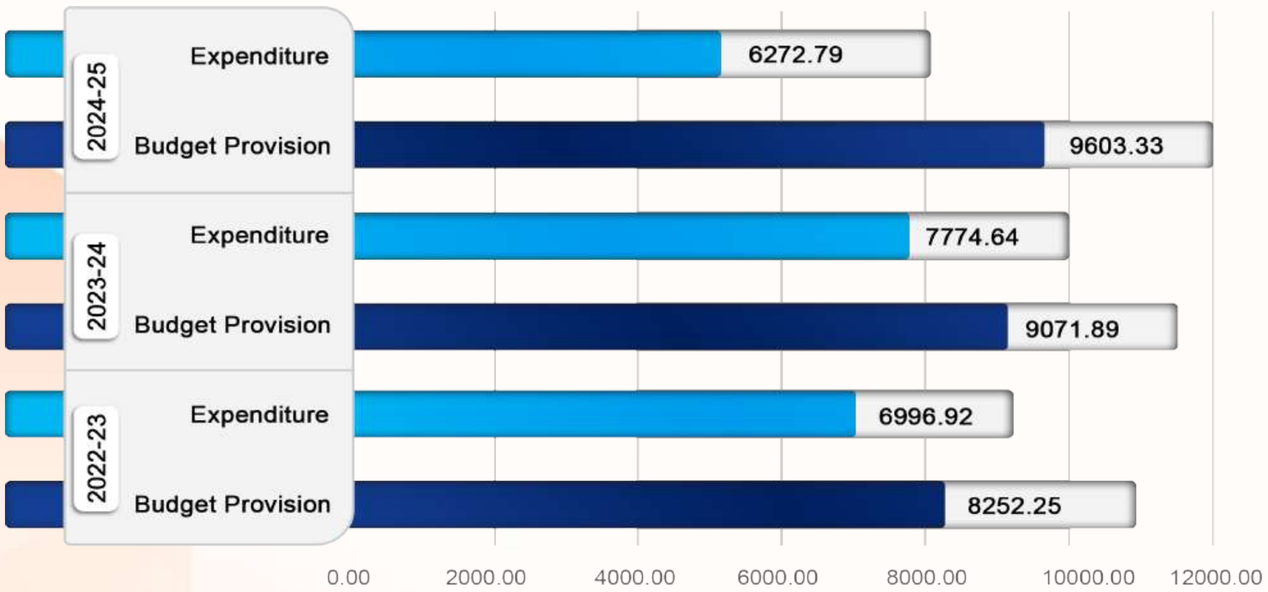

୨୦୨୫-୨୬ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବଜେଟ ଆକଳନ -

୨୦୨୫-୨୬ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବଜେଟରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ, ରାଜ୍ୟରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଜନା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗରେ ଆବଣ୍ଟନ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଜନାର ରୂପରେଖା ଦିଆଯାଇଛି । ମୋଟ ବଜେଟ୍ ପରିମାଣ ୯୯୭୩.୫୮କୋଟି ଟଙ୍କା ରହିଛି । ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବଜାୟ ରଖିବା ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବ୍ୟୟ -

ବଜେଟର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶସ୍ୱରୂପ ୬୬୨୦.୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଖର୍ଚ୍ଚ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି । ଏହାକୁ ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଯୋଜନା ଯଥା ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା (State Sector Scheme), କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟୋଜିତ ଯୋଜନା (Centrally Sponsord Scheme) ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଯୋଜନାରେ (Central Sector Scheme) ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ମୋଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶମୂଳକ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ସରକାରଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

ରାଜ୍ୟରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର -

'ରାଜ୍ୟରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର' ଉପାଦାନ ମୋଟ ୨୬୬୪.୬୪ କୋଟି ବଜେଟର ଆଉ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଗଠନ କରେ । ଏହି ହସ୍ତାନ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ କମିଶନ (Central Finance Commission),ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନ (State Finance Commission) ଏବଂ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡ୍ୟୁଟି ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଏହି ପାଣ୍ଠିର ସୁଗମ ପ୍ରବାହ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗୀ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରତିଭାତ କରିଥାଏ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ (EOM) -

ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ (EOM) ପାଇଁ ୬୮୮.୯୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରାଯାଇଛି । ବିଦ୍ୟମାନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ସେବା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

Joy in every journey—passengers delight in the Mo Bus ride.

Budget Estimate 2025-26 (In Crore)	
CATEGORY	**ESTIMATE BUDGET**
Programme Expenditure	Expenditure
State Sector Scheme	4320.00
Centrally Sponsored Scheme	2300.00
Central Sector Scheme	0.0081
Total Programme Expenditure	6620.00
Transfer from State	
Union Finance Commission	1044.66
State Finance Commission	1489.78
Other Transfer (Stamp Duty)	130.19
Total Transfer from State	2664.64
Total (Programme Expenditure + TFS)	9284.64
EOM	688.93
Total Budget	9973.58

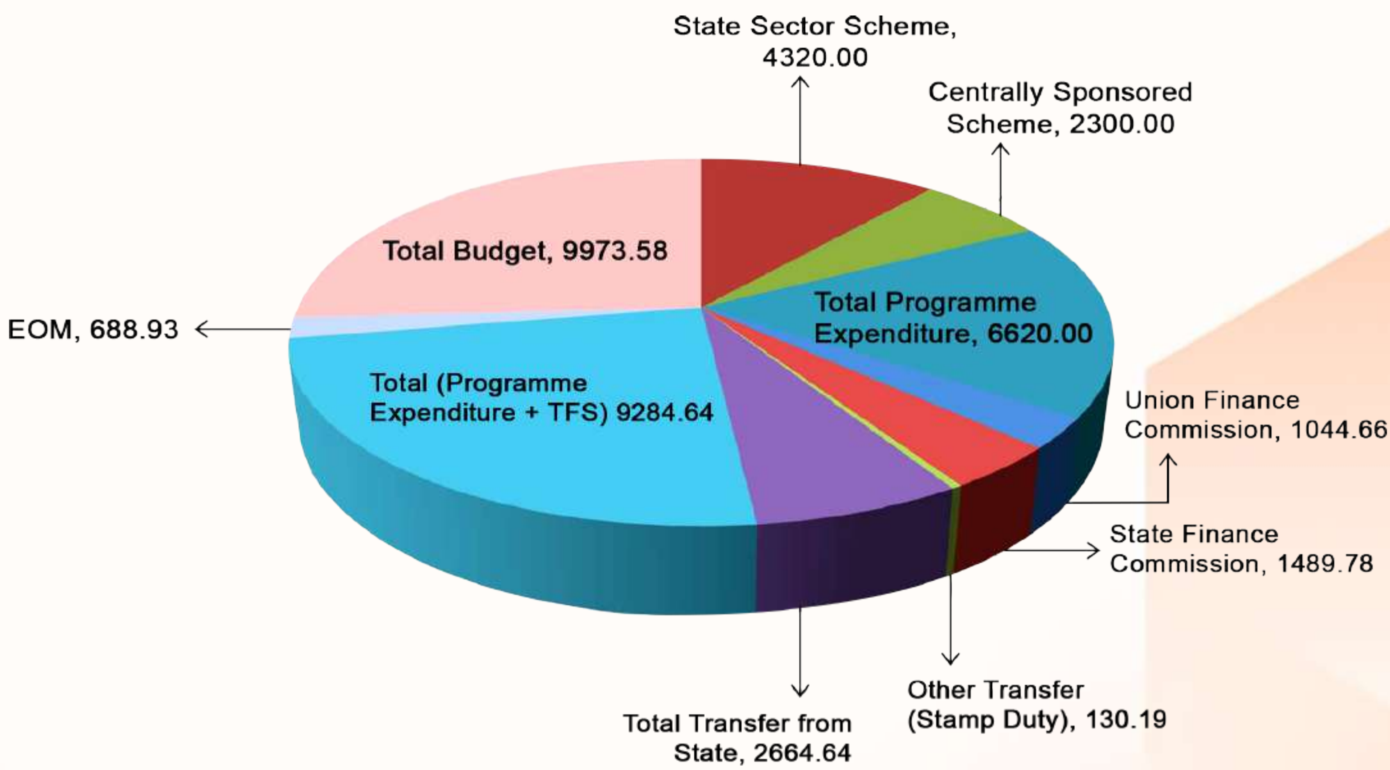

CHAPTER – VIII: SOCIAL MEDIA ENGAGEMENT

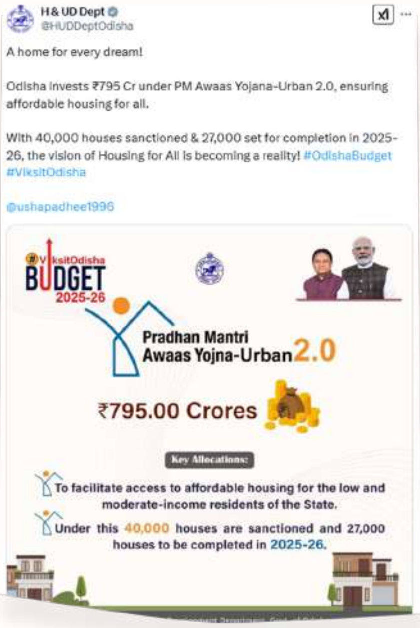

An MoU signed between Bhubaneswar Municipal Corporation (BMC) & Oil India Limited(OIL) for the Design, Construction, Operation & Maintenance of 200 TPD Segregated Organic Municipal Solid Waste Processing Facility at the Compressed Bio-Gas (CBG) Plant in Bhubaneswar in presence of hon'ble Minister, Housing and Urban Development, Dr Krushna Chandra Mahapatra.

Citizens of Bhubaneswar Participated in Different Activities During Ekamra Utsav

At the Ekamra Utsav, Various Fitness Activities Were Conducted for The Citizens of Bhubaneswar

Bhubaneswar Development Authority signed an MoU with Surbana Jurong, Singapore, to facilitate planning for New City Development in the esteemed presence of His Excellency Mr. Tharman Shanmugaratnam, President of the Republic of Singapore, and Shri Mohan Charan Majhi, Hon'ble Chief Minister, Odisha.

An MoU signed between Capital Region Urban Transport (CRUT), Grid Corporation of Odisha Limited (GRIDCO) and NTPC for the Green Hydrogen Mobility Project in Odisha in presence of Hon'ble Deputy Chief Minister, Odisha Shri Kanak Vardhan Singh Deo.

WATCO Odisha wins the Technology Sabha Award 2025 for its Water Quality Data Acquisition and Monitoring System.

Government of Odisha

ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର